

Roč. VI.

Čís. 2—3.

Vycházejí šestkrát do roka ve volných lhůtách.
Předplácí se na celý rok 60 h, do něm. zemí 70 h,
do ostatních zemí 80 h. — **Jednotlivá čísla** stojí
10 h, do něm. zemí 12 h, do ostatních zemí 15 h.

 HLASY
SVATOVÁCLAVSKÉ.

Sbírka časových brožur.

Majitel a vydavatel **Družstvo Vlast** v Praze 570-II.
Redaktor **Vlastimil Hálek**, farář v Liboci u Prahy.
• Administrace **Praha**, čís. 570-II., Žitná ulice. •

Budme na stráži!

Řeč,

jižto ve valné schůzi »Katol.-politické Jednoty
na českém Pošumaví« měl dne 23. října 1905
v Kolínci (u Klatov) Jos. Fabian, zám. kaplan
v Olšově.

V PRAZE, 1906.

Tiskem knihtiskárny družstva Vlast.

Řeč,

jižto ve valné schůzi »Katolicko-politické jednoty na českém Pošumaví« měl dne 23. října 1905 v Kolínci (u Klatov) Jos. Fabian, zám. kaplan v Olšově.

Velectěné shromáždění! Znáte zajisté všichni slova: »Kdo se za svůj jazyk stydí, hoden potupy všech lidí.« . . . A zajisté kdo stydí se za svůj jazyk a za svoji řeč, kdo hanbí se za svou vlast a za svůj národ, nezasluhuje právem než potupu a opovržení! A skutečnost dokazuje v pravdě, že renegátem či odrodilcem všichni rozšafní a charakterní lidé opovrhují; jím opovrhují netoliko ti, které zradil, zaprodal — za které se hanbí a stydí, ale člověkem takovým opovrhují i ti, kterým tu jidášskou službu prokázal! Ano i tito opovrhují a mnozí takovým bídačem opovrhovali v nitru svém, třeba do očí pravdy mu neřekli, ba docela ho i chválili a velebili; ale v duši své, pravím, musí takovým Jidášem opovrhovati i ti, kterým své bratry, své rodáky, svou rodnou zemi zradil — neboť musí souditi, kdo schopen jest něčeho takového na své vlastní krvi, že schopen jest toho

tím spíše i na nich — cizincích, a proto, ač třeba mu na venek pochlebují a s ním se bratříčkují, v srdci svém jím pohrdají, jemu nedůvěřují, před ním, jakožto podlým zrádcem se strachují. . . .

Než, je-li pravdou, že »kdo se za svůj jazyk stydí, hoden potupy všech lidí« — jest zajisté též pravdou, že kdo se za svou *víru* stydí, hoden potupy všech lidí! Jest to tím spíše pravdou, čím více jest nebe, než země, čím více jest Bůh, než člověk! Neboť stydí-li se někdo za svůj jazyk, zradí-li své rodáky, stydí se přece vždy jen za něco pozemského, zrazuje přece jen lidi; avšak stydí-li se kdo za svou víru, jež jest původu nebeského, jež obsahuje učení Boží — stydí se tedy za věci nebeské, ano za Boha samého. . . . Proto je-li opovržení hoden renegát či odrodilec, jest tím opovržením hodnějším apostata t. j. odpadlík od víry, od Krista! Ale tu již slyším, jak ti, kteří již od církve Kristovy odpadli, i ti, kteří snad na to pomýšlejí, pozdvihují hlasu svého a volají: »Ó ne, od Krista a jeho učení, od pravé církve Páně my odpadnouti nechceme; naopak, my hledáme pravou církev Kristovu, za jakou církev katolickou neuznáváme, a proto od této odpadáme!« Ó těch lišáků! Posvěťme si trochu na tu jejich chytrost a — lež!

Četl jsem jedenkrát — a mnohý z vás asi také — že jednoho katolického kněze, když ubíral se jednou ze školy, potkal evangelický duchovní

či pastor; zastavili se na chvíli spolu, a mezi tím, co navzájem rozmlouvají, spatří přicházeti k sobě — rabína. Když tento až k nim došel a pozdravil, pravil najednou pastor: Hle, to jsme se tu hezky sešli zástupcové tří různých vyznání; každý hlásáme něco jiného, a všichni myslíme, že máme pravdu, což ovšem býti nemůže, ježto o jedné a téže věci nemůže býti pravda než jedna! Opravdu rád bych věděl, kdo tedy z nás má přece pravdu. Na to, odpověděl rabín, jest snadná odpověď; to záleží pouze na tom, přišel-li již Messiáš, nebo ne. Nepřišel-li ještě, jak věříme my židé, pak máme pravdu my; přišel-li však již, jak věří katolíci, pak mají pravdu oni; ale co vás protestantů se týče, vy nemáte pravdu nikdy, ať přišel již Messiáš, nebo nepřišel!

Odpověď tato jest zcela pravdivá — neboť jedná-li se o pravou víru, o pravé náboženství, jež od Boha samého má svůj původ, může opravdu řeč býti toliko o náboženství mojžíšském či židovském, a náboženství, jež hlásá církev Kristova, ježto jenom tato dvě Bohem samým dána byla! Ano, vyznání mojžíšské či náboženství židovské dáno bylo samým Hospodinem, jenž si určil slavnosti, oběti, obřady atd. hlavně sluhou svým Mojžíšem; avšak nesmíme zapomínati, že všecko to a vůbec celý Starý Zákon byl toliko stínem, obrazem a přípravou na zaslíbeného již v ráji Messiáše, obrazem a přípravou na Zákon Nový! A právě proto, že to byla toliko příprava,

pouhý stín a obraz, nebyl Starý Zákon ve všem úplný a dokonalý! ač v podstatě své ovšem, jsa dílem samého Boha (kteréžto dílo Boží však židé namnoze porušili —), byl dobrým. Proto také Ježíš Kristus, jak sám pravil, nepřišel zrušit zákona a proroků, ale naplnit (Mat. 5., 17), z kteréžto příčiny, co bylo již dokonalého, jako n. p. deset božích přikázání, beze změny podržel, jiné pak buď odstranil (ztratiloť to, co bylo přípravou na něj, když posléze přišel, svůj význam) nebo zdokonalil . . .

Avšak byl Ježíš Kristus skutečně zaslíbeným Messiášem? Otázka tato jest velice důležitá, neboť od ní závisí, jak naznačeno, má-li se mluvit o náboženství židovském, či o víře katolické, kde jedná se o náboženství jedině pravém! Ale na tuto otázku lehká jest odpověď — jen jest třeba znáti bibli čili Písmo svaté, v které přece věří, neb aspoň věřiti mají i židé, pokud týče se Starého Zákona, to Písmo sv., jež i protestanté za pramen víry, a sice za jediný pramen víry prohlásili, zavrhnuvše tak zvanou tradici či ústní podání, ač ovšem neprávem; vždyť samo Písmo sv. praví: »Jestliž pak i mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš; kteréž kdyby měly každá obzvláště psány býti, mám za to, že by ani svět nemohl obsáhnouti těch knih, kteréž by měly psány býti.« (Jan 21., 25.) Nuže, neni-li ani napsáno od sv. apoštolů vše, co Kristus Pán činil, tím asi méně, co mluvil — to přecházelo ústním podáním z po-

kolení na pokolení a teprve časem od sv. otcův a spisovatelů církevních též písemně zaznamenáno bylo; ostatně neřekl Syn Boží apoštolům, aby šli psát, nýbrž pravil jim: »Protož jdouce, *učte* všecky národy« . . . a opět opakuje: *učíce* je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám« (Mat. 28., 19—20); z kteréžto příčiny jen několik apoštolů něco z učení Kristova napsalo, avšak ústně hlásali pravdy a skutky jeho velmi horlivě všichni! A co napsal Ježíš Kristus ze svého učení? Ani slovíčka — ale za to učil do únavy; kde se mu jen příležitost k tomu naskytla; kdyby jen to, co napsáno bylo později od sv. apoštolů, kdyby tedy jen Písmo sv. jediným mělo býti zdrojem víry, dá se mysliti, že ve své božské moudrosti by se byl o to nepostaral a sám učení svého nenapsal?! Než to jen tak mimochodem budiž poznamenáno! Kdo jen trochu vyzná se v Písmě sv., ví dobře, že o zaslíbeném Messiáši mnoho bylo předpověděno dávno před jeho příchodem; tak na př. předpověděn byl čas, kdy přijde — až totiž odňata bude berla od Jůdy či až potomkové jeho přestanou vládnouti. Čtemeť v 1. knize Mojžíšově (49, 10): »Nebude odjata berla od Jůdy a kníže z beder jeho, dokavádž nepřijde, který má poslán býti, a on bude očekávání národů.« Bylo předpověděno místo, kde se narodí: »A ty, Betléme Efrata, maličký jsi v tisících jůdských: z tebe mi vyjde, jenž bude panovníkem v Israeli.« (Micheáš 5, 2.) Bylo před-

pověděno, že se narodí z panny: »Aj panňa počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel« (t. j. s námi Bůh; Isaiáš 7., 14); že se při jeho příchodu ukáže zvláštní hvězda: »Uzřím ho, ale ne nyní; pohledím naň, ale ne z blízka. Vzejde hvězda z Jakoba, a povstane prut z Israele« (4. Mojž. 24., 77): že se mu přijdou poklonit králové s dary: »Před ním padati budou mouřenínové, a nepřátelé jeho zemi lízati (t. j. hluboce se klaněti) budou. Králové Tharsis a ostrované dary obětovati budou: králové arabští a sabejští dary přinesou.« (Žalm. 71., 9—10); že bude činiti veliké divy a zázraky: »Bůh sám přijde a spasí vás. Tehdáž otevrou se oči slepých, i uši hluchých otevřeny budou. Tehdáž poskočí kulhavý jako jelen, a rozvázán bude jazyk němých.« (Isai. 35., 4—6); že na oslátku vjede do Jerusaléma: »Plesej velice, dcero sionská, vesel se, dcero jerusalémská: aj, král tvůj přijde tobě spravedlivý a spasitel, sám chudý a sedě na oslici a na oslátku mladém oslice« (Zachar. 9., 9); že bude za 30 stříbrných prodán: »I odvážili mzdu mou třiceti stříbrných.« (Zach. 11., 12); na rukou i nohou zbodán: »Zbodli ruce mé i nohy mé — — rozdělili sobě roucha má, a o oděv můj metali los.« (Žalm 21., 17—19); že vstane z mrtvých: »Nebo nezanecháš duše mé v hrobě, aniž dáš svatému svému viděti porušení« (Žalm. 15., 10); že vstoupí na nebesa: »Pozdvihněte knížata bran svých, a vyzdvihněte

se brány věčné, a vejdeť král slávy. Kdož jest ten král slávy? Hospodin silný a mocný, Hospodin mocný v boji* (Žalm 23., 7—8); že pošle Ducha svatého: »Výlijí Ducha svatého na všeliké tělo, a prorokovati budou synové vaši i dcery vaše.« (Joel 2., 28.) Než dosti již! Uvedše aspoň tato proroctví starozákonní o Messiáši, ptáme se: nesplnila se všechna do slova na Ježíši Kristu? Nenarodil se On skutečně v čase, kdy berla vlády odňata byla od Jůdy, a cizozemec, Herodes idumejský, dosedl na trůn? Nenarodil se v Betlémě, kam sám Herodes, otázav se kněží a učitelů židovských, kde by se měl Messiáš naroditi, mudrce východní poslal? Neukázala se opravdu při jeho narození neobyčejná hvězda? Nenarodil se z panny, jež sama řekla, že muže nepoznává? Nepřišli se mu pokořit králové s dary? Nečinil vskutku takových divů a zázraků, jaké žádný člověk činiti nemůže, leč by Bůh byl s ním, jak sám Nikodém, člen vysoké rady židovské, vyznal? Nevjel naposledy do Jerusalema na oslátku oslavován nesčetnými zástupy? Nebyl skutečně za třicet stříbrných od Jidáše prodán, na rukou i nohou zboden? Nerozdělili sobě vojáci jeho roucha a nemetali los o oděv jeho? Nevstal třetího dne z mrtvých, jak i sám předpověděl. (Mat. 12.; 40; Jan 2., 19—21), nevstoupil pak 40. dne před zraky svých apoštolů na nebesa a neseslal jim Ducha svatého? Hle všechno to, i mnohé jiné, co prorokováno bylo o Messiáši, splnilo se na Ježíši

Kristu — není tedy On sám tím Messiášem? Věru jen člověk Písma sv. úplně neznalý, nebo jen člověk duchovní slepotou raněný, zlobou a záštím naplněný může to popírat! Vždyť i ten pohanský setník pod křížem, když viděl, co děje se při smrti Kristově, vyznal: »Jistě Syn Boží byl tento.« (Mat. 27., 54.) Ano za takového t. j. za Syna Božího, jež Bůh (Otec) poslal na svět, »aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný« (Jan 3., 16) prohlašoval se i Kristus Pán sám, ten Ježíš Kristus, jemuž i jeho úhlavní nepřátelé vydali svědectví: »Mistře, víme že pravdomluvný jsi, a cestě Boží v pravdě učíš« . . . (Mat. 22., 16), ba na němž ani Pilát »žádné viny« nenalezl! Neboť když otázel se ho Kaifáš: »Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus Syn Boží?« odpověděl mu Ježíš: »Ty jsi řekl« t. j. takť jest, jak jsi řekl — já jsem Syn Boží. (Mat. 26., 64.) A nepotvrdil toho i Otec nebeský, který jak při křtu Ježíšově v řece Jordánu, tak při jeho proměnění na Tábor prohlásil: »Tento jest Syn můj milý« . . . (Mat. 3., 17.; 17., 5.) Neuznali někteří židé Ježíše Krista za Messiáše a čekají-li až posud, že teprve přijde, čekají ovšem nadarmo, neboť již dávno přišel jako Messiáš, jak veřejně oznámil na otázku Janovu: »Ty-li jsi ten, kterýž přijíti má (t. j. zaslíbený Messiáš), čili jiného čekati máme?« Tehdy vzkázal Janovi po jeho uřednících: »Jdouce, zvěstujte Janovi, co jste

slyšeli a viděli. Slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluchí slyší, mrtví z mrtvých vstávají« a t. d., čímž jasně naznačil, že vyplňuje se, co předpověděl prorok Isaiáš (35., 4—6; viz nahoře). Přejde ovšem ještě jednou, ale ne jako Messiáš, jako Spasitel, nýbrž jako Soudce s mocí velikou a velebností (Mat. 25., 31. a násl.) soudit živých i mrtvých, jak modlíme se v apoštolském vyznání víry či ve »Věřím v Boha« . . . Ježto však Messiáš tedy již přišel (a také skutečně mnozí jak ze židů, tak z pohanů v něj uvěřili), pozbylo náboženství židovské, jež bylo pouze přípravou na něj, svého významu a své platnosti, Zákon Starý ustoupil Zákonu Novému, vždyť vyplnilo se vše, co nastíněno a předobrazeno bylo! Jedná-li se tudíž o náboženství pravém, nemůže se již mluvit o vyznání mojžíšském, tím pak méně o některém vyznání jiném, nýbrž toliko o vyznání či víře katolické, ježto hlásá a zachovává jediné pravé církve Kristova.

Avšak tu již opět slyším volati odpadlíky a náhončí hesla: »Pryč od Říma!«: Dokažte nám, že církve katolická jest pravou církví Kristovou, a my od ní neodpadneme, my se k ní pak vrátíme! Škoda, že těm lidem nelze věřit; neboť kdyby se jim mohlo věřit, musili by se všichni státi katolíky, ježto dokázati, že církve katolická jediná jest pravou církví Kristovou, jest docela snadno! Ale myslíme, i když jim jasně a přesvědčivě důkaz ten podáme, že předce neuvěří —

a proč? Poněvadž se jim nejedná o pravdu, ale o něco docela jiného, jak ještě uslyšíme. Nekázal židům sám Syn Boží? Nečinil před očima jejich velikých divů a zázraků? A přece mnozí z nich (zvláště fariseové a zákonníci) neuvěřili, protože věriti nechtěli, o pravdu -nestáli! Byli jednak tak zaslepeni hrdostí, pýchou a nadutostí, že nechtěli žádného poučení přijati ani od Ježíše Krista a jeho předchůdce sv. Jana Křtitele, ani od sv. apoštolů, ježto měli sebe za dosti moudré a učené . . . ano, nemohouce popříti zázraků, jež Kristus Pán činil, než by Jej za Syna Božího uznali, raději rouhání se dopustili tvrdíce, že pomocí knížete zlých duchů divy ty tvoří, nač jim Kristus Pán velmi případně odpověděl, že »každé království rozdělené proti sobě, zpustne« — (Mat. 12., 25), jestliže tedy Kristus Pán zlé duchy vymítal z posedlých, jichž před vykoupením bylo velmi mnoho, poněvadž moc ďáblova nebyla ještě zlomena smrtí Syna Božího, pracovali tedy proti peklu a jeho zlobě, jak mohl by spojen býti s knížetem zlých duchů-Belzebubem?! Jednak byli tak domýšliví, že mysli, že jsou dosti hodní a spravedliví (fariseus ve chrámě jak se chlubil svými skutky — a co řekl o něm Ježíš Kristus? že nevyšel ospravedlněn . . . Luk. 18., 14), ač Kristus Pán výslovně varoval posluchače své před tou jejich spravedlností slovy: »nebude-li hojnější spravedlnost vaše, nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království ne-

beského« (Mat. 5., 20), hle tedy, k dosažení věčné blaženosti ta jejich spravedlnost nepostačovala . . .; nebo byli do hříchů a nepravostí tak zabředlí, že nechtěli o pravdě nic slyšeti, by těch neřestí a ohavností svých nemusili zanechatí . . . !

Než, již k důkazu, že církev katolická jest opravdu jediné pravou církví Kristovou! Apoštol národů sv. Pavel napsal: »Jeden Pán, jedna víra, jeden křest,« (Efes. 4., 5.) t. jedno jest křesťanské náboženství a také jen jedna pravá církev, protože Kristus Pán jen jednu založil! Vezměme jen do ruky Písmo svaté a tam se dočteme, že když v krajině Cesaree Filipovy otázal se Ježíš Kristus apoštolů, zač ho lidé a zač sami apoštolé považují, a Šimon Petr jménem apoštolů odvětil: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého« (t. j. Messiáš, syn Boha pravého), blahoslaví Spasitel Petra za toto veřejné vyznání víry v Něj, pravě: »Blahoslavený jsi Šimone, synu Jonášův, nebo tělo a krev nezjevilo tobě (toho), ale Otec můj, kterýž jest v nebesích«, t. j. nepoznal's toho obecným, každému člověku přirozeným vtipem a rozumem, ale působením Otce mého nebeského . . .« a dokládá: »I jáť pravím tobě, že ty jsi Petr (t. j. skála), na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné jí nepřemohou«. (Mat. 16., 116.—18.) Všimněme si dobře těch dvou slov: »církev svou«! Kristus Pán nepraví: církve své — dvě, tři, nebo vůbec více, nýbrž »církev svou«, tedy jednu! Aby pak

tato pravá církev Kristova, jež ku spásu lidí založena byla (pravil Kristus Pán, jenž přišel, »aby hledal a spasil, co bylo zahynulo« — Luk. 19., 20. — k apoštolům: »Jako mne poslal Otec, i já posílám vás« — Jan 20., 21. — totiž s touže mocí a k témuž cíli), od těchto také poznána a od církví nepravých rozeznána býti mohla, má takové známky, takové vlastnosti, dle nichž vždy a všude jako pravá církev Páně snadno se poznati může. Tyto pak vlastnosti neb známky pravé církve Kristovy jsou, že jest 1. jedna, 2. svatá, 3. všeobecná čili katolická a 4. apoštolská.

Daleko by nás vedlo, kdybychom se chtěli šířiti o těchto znamkách, proto jen kratince pravíme, že pravá církev Kristova jest a musí býti jen jedna, poněvadž a) Kristus Pán jen jednu ustanovil a vždy jen o jedné mluvil, b) poněvadž jí dal toliko jednu viditelnou hlavu — sv. Petra, c) odevzdal jí pouze jedno učení a d) ustanovil toliko jednu oběť a jedny a tytéž svátosti. Pravá církev Kristova jest dále svatá, poněvadž a) zakladatel její Ježíš Kristus je svatý, b) svým učíním, svou obětí a svými svátostmi vede ke svátosti a c) skutečně přemnoží její vyznavači stali se svatými. Pravá církev Kristova jest a musí býti všeobecná čili katolická, poněvadž Pán Ježíš ji ustanovil pro všechny lidi všech časů a pro všechny jejich duchovní potřeby. Konečně pravá církev Kristova musí býti apoštolská, poněvadž ji Kristus Pán na apoštolech založil! Ježto národ

náš lákán a sváděn jest heslem »Pryč od Říma!« U protestantismu povšimněme si, jen stručně, může-li se vyznání protestantské či evangelické těmito vlastnostmi vykázati! Již co se té jednoty týče, vypadá to u protestantů velice smutně — vždyť napočtěno přes 700, pravíme sedm set protestantských sekt . . . viz brožuru »Papst und Kirche« (»Papež a církev«) ve sbírce »Volksaufklärung«, č. 19., kde se praví, že »vždy ještě nové vyrůstají ze země«; to psáno bylo r. 1899, i dá se mysliti, že od té doby již zase několik jich přibylo! Všecky tyto sekty, církve a církvičky učí něčemu jinému, neboť kdyby učily totéž, nemohly by ani povstati a vůbec by neexistovaly. Co pak se týče oběti Nového Zákona, t. j. mše svaté, kterou Kristus Pán při poslední večeři ustanovil a činiti poručil na svoji památku (»to« — co já jsem totiž nyní učinil, proměniv chléb v tělo a víno v krev svou — »čiňte na mou památku«), jest známo, že protestanté ji zavrhli, jakož i mnohé svátosti, takže někteří uznávají již jen dvě, jiní jen jednu, ano mnozí již vůbec žádnou (jen v Berlíně jest na tisíce nekřtěných dítek, již tedy ani křtu neuznávají, ač Kristus Pán tak často a důtklivě o něm mluvil (na př. Mat. 28., 19., Jan 3., 5. atd.), ačkoli o všech sedmi mohli by se v Písmě sv. dočísti (o křtu na místech právě uvedených, jakož i Marek 16., 16., o biřmování ve Skut. apošt. 8., 14.—17., o nejsv. svátosti oltářní Mat. 26.; 26.—28., Luk. 22., 19. atd., o po-

kání Jan 20., 23., Mat. 18., 3., Luk. 13., 3. atd., o posledním pomazání Jak. 5., 14.—15., o svěcení kněžstva Skut. apošt. 13., 2.—3., 2. Tit. 1. 6. atd., o manželství Efes. 5., 32.)! Může tedy býti řeč u protestantů o jednotě církve, když jich mají kolik set — o jednotě učení, když každá hlásá něco jiného a navzájem se tupí a pronásledují — o jednotě oběti a svátostí, když je zavrhli!! A co se týče svátostí, druhé to známky pravé církve Kristovy, kolika pak světci mohou se protestanté vykáhati? Ani jediným! A jejich tatík a zakladatel Luther byl snad svatým? Přečtěte si jen na př. brožurku »Reformátor Martin Luther jakožto záletník« od Dr. K. Řeháka, i seznáte, jaký to byl chlípník, jaký nemrava (v administraci »Vlasti« v Praze II.-570, stojí toliko 60 h, 100 str.)! Také žádné národní církve, tedy ani ruské, ani anglikánské, ani německé atd. nezaložil Ježíš Kristus, nýbrž církev všeobecnou či katolickou (z řeckého κατ' ὅλος čti: kath holos = pro všechny), rozkázav apoštolům: »Protož jdouce, učte všechny národy . . .« Protestanté však — a to jest asi hlavní jejich cíl a účel při tom hlásání »Los von Rom = Pryč od Říma!« — rádi by nás získali pro Lutra, bychom pak snáze i v národním ohledu jim se přizpůsobili a Němci se stali, ježto dobře vědí, dokud budeme katolíky, že své vlasti, svého národa a své krve nezapřeme! A posléze co tkne se té čtvrté známky a vlastnosti pravé církve Kristovy,

ví zajisté každý, že ani hrdým patriarchům cařihradským Photiovi, jenž rozpor mezi církví řeckou (východní) a latinskou (římskou či západní) natrhnul, Michaelu Cerulariovi, za něhož úplně odtrhla se církev řecká od římské, prohlásivši — vedle jiného — světského panovníka za hlavu svoji (a až posud jest u tak zvaných »pravoslavných« (?) v Rusku car, světský vladař, zároveň i vladařem církevním, hlavou církve, papežem . . . vlastně chtěli tito pyšní a ctižádostiví patriarchové cařihradští sami býti papeži na východě, ale plány se jim hanebně zhatily, neboť »pýcha předchází pád!«), ani Jindřichu VIII., králi anglickému, jenž, poněvadž papež nechtěl, ba ani nemohl prohlásiti sňatek Jindřichův se ctnostnou Kateřinou z Arragonie za neplatný (žili již spolu 18 .let a měli více dětí), odtrhl Anglicko od církve a sám za hlavu církve anglikánské se prohlásil (r. 1532), ani Lutherovi, Zwinglimu, Kalvínu, aniž komu jinému řekl Ježíš Kristus: na tobě vzdělám církev svou, nýbrž pouze a toliko sv. apoštolu Petru (Mat. 16., 18.), takže právem píše sv. Pavel: »Protož již nejste hosté a příchozí, ale jste (spolu-) měšťané svatých a domácí boží, vzděláni na *základě apoštolů* a proroků, kdež jest nejhlubší úhelní kámen sám Kristus Ježíš.« (Efs. 2. 19.—20.) Ano všechny tyto církve povstaly teprve pozdě po dobách apoštolských (církev řecká ve století XI., anglikánská a protestantské docela až ve století XVI.), takže žádná z nich do času apoštolského

nesahá a apoštolskou tudiž není. Tím, jakož i ostatními vlastnostmi pravé církve Kristovy, může se prokázati jediná církev katolická (že vždy a všude jedno a totéž učení hlásá, dokazují i protestanté! Vyčítají totiž církvi katolické, že prý nepokračuje s duchem času, ale ustavičně jedno a totéž učí... Avšak v čem se může pokračovati? Jedině v tom, co není ještě dokonalé, v řemeslech, v uměních, vědách atd.; co však dosáhlo jednou svého vrcholu, co jest pravdou již dokázanou, v tom není již pokrok možný, jako na př. že $2 \times 2 = 4$ nebo $4 \times 5 = 20$. Kdyby někdo řekl, to že jest již staré, i že potřebí tu trochu pokroku, že tedy — následkem toho pokroku — má se nyní říkati $2 \times 2 = 5$ nebo 10 atd., každý by se takovému pokrokáři vysmál, či ne! A což kdyby někdo takovému pokrokáři půjčil na př. $4 \times 5 = 20$ korun a pak najednou řekl: Víš, bratře, to už je velmi staré, že $4 \times 5 = 20$; nyní žijeme v době pokroku a proto řekněme, že $4 \times 5 = 40$ nebo 50 — dáš mi tedy nyní místo 20 Kč hezky 50 korun, co by asi ten pokrokář říkal? Než není-li pokrok možný ani v pravdách matematických či počtářských i jiných, tím méně jest možný v pravdách božských, v naukách toho, jenž sám o sobě řekl: »Já jsem cesta a pravda i život.« (Jan., 14., 6.) Proto jako On učil, že jest jeden Bůh, že jsou tři božské osoby atd., tak učila, učí a bude učiti vždy pravá jeho církev; či má pokračovati, jako na př. pokračují

protestanté, kteří, jak řečeno, mimo jiné zavrhli jednu svátost po druhé, zavrhli oběť mše sv., zavrhli ústní podání, úctu Rodičky Boží atd., atd. Věru, budou-li tak »pokračovati«, vyčistí brzy to svoje evangelium tak, že jim z něho nezbudou než — desky! Také pokrok, není-li pravda? Uznávají-li sami, že církev jejich potřebuje ještě pokroku, dokazují tím spolu, že není dokonalou, církvi pak katolické tou výčitkou, že stále témuž učí, dávají proti své vůli nejkrásnější vysvědčení, že od učení Kristova se neuchýlila . . . A co světců vychovala již právě církev katolická! Co missionářů vyslala a vysílá ku všem národům!) Dnes řídí církev tuto Pius X., před tím Lev XIII., před ním Pius IX. a kdybychom tak pokračovali dále, přišli bychom až ku sv. Petru, ke kterému (a ne Lutrovi, ani Zwinglimu, ani Kalvínovi . . .) řekl Kristus Pán: »ty jsi Petr (t. j. skála), na té skále vzdělám církev svou . . .« Jemu také — sv. Petrovi (a ne Herodesovi, ani Pilátovi, aniž kterémukoli jinému panovníkovi světskému) pravil Ježíš: »A tobě dám klíče království nebeského a což bys koli svázal (t. j. ustanovil) na zemi, bude svázáno i na nebi« atd. (Mat. 16., 19.); jemu a žádnému císaři (caru), ani králi, řekl: »Pasiž beránky mé« . . . »Pasiž ovce mé«. (Jan 21., 15. až 17.) Ano, právě dějiny dokazují, že kdykoli světští panovníci počali se míchat do záležitostí čistě církevních, vždy to bylo církvi ke škodě a zhoubě . . ! Nuže připusťme, že církev katolická má

všecky známky pravé církve Kristovy, avšak, tak volají »losvonromáci«, t. j. hlasatelé hesla: »Pryč od Říma!«, dále: Což nemohla během tolika století v učení Kristově poblouditi, v tom aneb onom od nauky prvotní církve se uchýliti? Pravili jsme již, že sami protestanté námitkou, že církev katolická stále témuž učí, že nepokračuje, jak říkají, s duchem času, (to by to ubohá daleko dopracovala!), vydávají jí nepřimo nejkrásnější svědectví, že se od pravdy Kristovy neuchýlila, ba my pravíme a dokážeme, že se ani uchýliti nemohla a nemůže! Nic tu nepomůže nepřátelům našim poukazovati na to, že i mezi katolíky jsou špatní lidé, že i kněží nejednou pochybí a špatný příklad dávají — neboť jednotlivci a byť by jich bylo i sebe více, nejsou přece celou církví! Nežádáme od protivníků svých žádného většího ohledu, než jaký mají ke každé jiné společnosti, ke každému jinému spolku, nežádáme, než — spravedlnost! A tu se tážeme, kdyby v některém spolku ten aneb onen člen byl nepořádným, bylo by spravedlivo říci, že všichni údové téhož spolku jsou špatní, nebo že docela spolek ten celý za nic nestojí? Vždyť spolek ten může míti ten nejlepší účel, ostatní členové mohou býti řádnými, vzornými údy — i bylo by tudíž zajisté nespravedlivo pro jednotlivce odsuzovati všecky, zlehčovati a tupiti celek! Nebo kdyby v některé obci byl jeden, nebo více špatných občanů, na př. karbaníků, zlodějů, rváčů

atd., bylo by spravedlivě tvrditi, že všichni v té obci, že celá obec jest zvrhlá? Jak by k tomu přišli občané řádní a počestní, by, jak se říká, do jednoho pytle házeni byli s darebáky a ničemníky? Co však platí o každém i sebe menším spolku, o každé obci, musí platiti o spolku tak velikém, jako jest církev katolická! Chybí-li tedy i zde některý příslušník této veleobce světové, má se poklesek jeho vztahovati na něho, ne však na ostatní katolíky, nebo docela na celou církev . . . Neposlechne-li nezdárné dítě matky, ano vzdor jejímu napomínání, varování, prosbám, slzám, dopustí se něčeho špatného, bylo by spravedlivě rozhlašovati o této matce, že ona jest toho vinna, že za nic nestojí atd.? Kdo trpí více nad pobloudilostí, zatvrzelostí a zvrhlostí dítěte než matka — a ještě má se všecko svalovati na ni? Též matka — církev všecky své děti, všechny katolíky stejně k dobrému nabádá, když však některý věřící neposlechne, ba mnohdy pravý opak dělá, má to odnésti církev? S takovým posuzováním nebude zajisté žádný rozumný člověk souhlasiti . . . A kdyby tím chybuje byl i kněz, nic to na věci nemění — neboť klesnouti může každý, tedy i kněz, biskup, papež; praví samo Písmo sv., že »sedmkrát padne spravedlivý a (zase) povstane« (Přísl. 24., 16.), že »ve mnohém zajisté klesáme všickni« (Jak. 3., 2.) a »díme-li, že nemáme hříchu, sami se svádíme a není v nás pravdy« (1. Jan 1., 8.) atd. Jak vidno, nevyjímali

sv. apoštolové ani sebe od chyb a poklesků, jimž jako jiní lidé podrobeni byli. Ano mezi nimi, ač jich bylo toliko dvanácte, našel se i jeden zrádce — i ptáme se: bylo by správně proto, že jeden z apoštolů zrady se dopustil, odsuzovati též ostatní apoštoly a pro jednoho špatného všechny za špatné prohlašovati? Nebo bylo by spravedlivě proto, že Jidáš naukou a pravdou Kristovou se neřídil, dávati vinu tomuto vznešenému, nebeskému učení? Tak souditi mohl by jen člověk nerozumný, nebo nespravedlivý — neboť za Jidáše nemohli ostatní apoštolé a tím, že on nevěrným se stal zásadám a pravdám Kristem Pánem hlásaným, nauka a pravda Kristova se změnila, ale touže zůstala. Nespravedlivě, ba nesmyslně tudíž jest, když pro poklesek toho neb onoho katolíka, pro chybu toho neb onoho kněze odsuzoval by někdo všechny kněze, všechny katolíky, celou církev!

Ano, klesnouti může každý, tedy i papež ve svém obyčejném jednání a konání, jako klesl i sv. Petr — avšak vzdor tomu církev Kristova v učení víry a mravů poblouditi nemůže čili jest neomylnou; přislíbil jí Ježíš Kristus pomoc Ducha sv. na věky slovy: »A já prositi budu Otce, a jiného utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky, Ducha pravdy« . . . (Jan 14., 16.), ba On sám jest s ní »po všechny dny, až do skonání světa«, dle přípovědi: »aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa« (Mat. 28.,

20.); že zaslíbení tato neplatilo sv. apoštolům, ale i jejich v úřadě nástupcům, patrně již z toho, že sv. apoštolé nezůstali tu »na věky«, až do skonání světa«, nýbrž dosti brzy za učení Kristovo vykrváceli, ustanovivše si nástupce — biskupy a kněze — (viz Skutky apoštolské), kteří pak církev řídili a právě tato církev zůstane zde »až do skonání světa«, ježto »ani brány pekelné jí nepřemohou«!) Kdyby tedy církev Kristova v hlásání pravdy zakladatele svého mohla poblouditi a se mýliti, mýlil by se i Duch svatý, »Duch pravdy«, bloudil by též sám Ježíš Kristus, neboť jsou s církví »na věky«, až do skonání světa«... Kdo však chtěl by se odvážiti toho, by tvrdil, že »Duch pravdy«, jak sám Kristus Pán Ducha sv. nazval, mohl by se klamati, že Syn Boží, jehož sami fariseové »pravdomluvným« nazvali a na němž ani Pilát »žádné viny« nenalezl, mohl by se mýliti? Toť by bylo hrozné rouhání, něco takové mysliti... Ostatně kdyby církev Kristova v učení Mistra svého poblouditi mohla, pak ji Kristus Pán nadarmo založil, ježto bychom nikdy nevěděli, zdali snad již v něčem nepobloudila, a tak bychom nikdy jistoty neměli! A jak by ji pak sv. Pavel mohl zváti »sloup a utvrzení pravdy«. (1. Timot. 3., 15.)? Proto jest docela přirozeno a pochopitelno, že, když hlava církve Kristovy, když papež ve spojení s biskupy, nebo sám jakožto nejvyšší pastýř a učitel církve nějakou nauku a pravdu

na základě Písma sv. nebo tradice (ústního podání) za dogma, t. j. článek víry, prohlašuje čili jak se říká, když mluví ex cathedra, t. j. ze stolce Petrova, že se mýliti nemůže, ač, jak jsme pravili, ve svém obyčejném jednání, jako každý člověk, poklesnouti může. Ti, kdož si z neomylnosti posměch tropí, dokazují, že vlastně nevědí, co neomylnost jest, a skutečně často tvrdívají takoví mudrlanti, že prý dle toho papež v ničem nikdy pochybiti nemůže! Kde té »moudrosti« nabrali, sám Pán Bůh ví — ale ve spisech, knihách a vůbec v církvi katolické jistě ne, neboť ta rozumí neomylnosti docela jinak, než všelijací písálkové a křiklouni, kteří se dávají často poučovat o církvi katolické od jinověrců — protestantů a židův! Tam jsou ubožáci u toho pravého pramene a zdroje pravdy...! Že v obyčejném životě každý člověk, tedy i kněz a papež pochybiti může, ba že i apoštolé chybám podrobeni byli, musí si ti, jižto proti tomu brojí, vyjednati s Kristem Pánem, proč ne anděly, ale právě slabé, křehké lidi za apoštoly a služebníky si vyvolil... Ostatně jsou židovští rabíni, ruští popové nebo protestantští pastoři lidé bez chyb a poklesků, jsou to andělé? Kolikráte již přinesly noviny zprávy, že duchovní těchto vyznání, ačkoli jsou ženatí a často velice dobře placeni, přece těch nejhnusnějších ohavností a podvodů se dopustili (viz »Naše Listy«, »Meč« a j.). Byly doby, jak pověděno, kdy světští panovníci míchali se do

záležitostí církevních, ano i do volby papeže, a zvolení tak papežové dva i tři následkem tohoto vměšování se moci světské v moc duchovní; pravým a řádným nástupcem sv. Petra mohl ovšem býti toliko jeden. Že mezi tolika muži, kteří na stolci Petrově seděli, našli se i nehodní této důstojnosti, kdož by se divil, když i mezi 12 apoštolů byl již jeden nehodným a když, jak uvedeno, světští vladaři osobovali si často právo trůn papežský obsazovati, což nejednou se dělo tím způsobem, že muži učení, vzdělaní ustoupiti musili osobám u dvorů oblíbeným . . . Avšak vzdor tomu chránil Duch sv. a Ježíš Kristus svoji církev, takže žádný z papežů nikdy ničemu neučil, nic za článek víry neprohlásil, co by odporovalo učení Ježíše Krista! Kdyby se tak jen jednou bylo stalo, jaký povyk a rámus byli by ztropili nepřátelé církve Kristovy, ale takto musí v ohledu tom mlčeti. Za to však Luther, jež nazývají reformátorem, t. j. oprávcem, ač spíše měl by se zváti deformátorem, t. j. odprávcem, brzy štvál lid proti pánům, brzy pány proti lidu, káže jednou: »Knížata jsou největší blázni a nejhorší kluci na zemi! Proto lze se od nich nadíti jen toho nejhoršího. Jsou »žalářníky a katy božími« atd., když pak lid povstal proti pánům a tito s Lutrem se spojili, kázal: »Jest na čase, by sedláci utraceni byli jako vzteklí psi!« »Kdo sli-tování má pro sedláky, Boha upírá, jemu se rouhá . . .« (viz Dr. K. L. Řeháka: »Kde jest re-

formace?« str. 187 a násl.). I jaký div, když jednou tak, podruhé zase onak hlásal, že povstával zmatek nad zmatek, že každý si věřil a dělal, co chtěl, takže konečně ten »muž boží«, jak Lutra protestanté nazývají, vida tu spoustu, litoval svého vystoupení, což dokazují jeho slova: »Přál bych si, kdybych té věci nikdy nebyl začal!«
 »A raději byl bych mrtev, než když mám na to zříti, jak slovo boží a jeho věrní (!?) sluhové jsou v opovržení.« (»Kde jest reformace?« str. 216.) Jak však mohl žádati, by takoví »věrní« sluhové boží, jako byl sám, byli v úctě a vážnosti? Vždyť nám o sobě řekl: »Žeru jako Čech a chlastám jako Němec« — str. 197 uvedeného díla — (u nás však jen dobytek »žere« i vracíme Lutrovi tu poklonu zpět a to tím spíše, že přál si býti raději sv. . . ., viz brožuru »Reformátor Martin Luther jakožto záletník« od Dr. K. Řeháka str. 18); sám o sobě napsal: »Sedím zde (na Wartburgu) v zahálce, ožralý po celý den« . . .
 »Hořím zde ve velikých plamenech svého nezkroceného těla: vilností, leností, ospalostí!« . . .
 »Tonu ve hříších v této samotě!« (»Kde jest reformace?« str. 170.) Jak mohl chtíti, by si přívrženci jeho vážili slova božího, když sám na 5000 místech Písmo sv. porušil, ano epištolu sv. Jakuba docela z bible vyhodil? (Viz Dr. K. Řeháka: »Klerikální nevědomost či nepoctivost?« str. 29.) Inu ovšem list ten (sv. Jakoba) jedná skoro celý o tom, že máme víru svou dokazovati

skutky, ano tam výslovně čteme, že »jako tělo bez ducha mrtvé jest, tak i jest víra beze skutků mrtvá« (Jak. 2., 26.), to však nehodilo se prostopášnému Luthrovi do krámu, který veškeré dobré skutky zavrhoval, ba i za hříšné je vyhlásil (!!), kdežto ke konání všeliké nešlechtnosti přímo vybízel, volaje: »Šťastně hřeš, jen více ještě věř!« Proto také nelze se diviti tomu, co radil mužům a ženám (nechceme toho zde uváděti, ale odkazujeme na uvedané spisy Řehákovy), a to tím méně, že sám pochlubil se (Spalatinovi v dopise ze dne 16. dubna 1525): »Měl jsem najednou tři manželky . . .« (Reformátor Martin Luther jako záletník« str. 51.) Proto asi také vložil do epištol sv. Petra k Římanům slůvko »samotná«, jakoby totiž pouhá víra bez dobrých skutků ku spáse dostačila, ač v téže epištole (2., 6.) čteme, že Bůh »odplatí jednomu každému podle skutků jeho«, že »ne posluchači zákona spravedliví jsou u Boha, ale činitelé zákona spravedliví (nalezeni) budou« (2., 73.) atd. A co praví sám Kristus Pán v tom ohledu? Podle čeho bude jednou lidi souditi? Mluvě o posledním soudu řekl, že k těm, jižto budou na pravici postaveni, t. j. ku spravedlivým promluví: »Pojďte, požehnaní otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Nebo jsem lačněl a dali jste mi jísti; žíznil jsem a dali jste mi píti; hostem jsem byl a přijali jste mne . . .« atd. A když oni tázati se budou, kdy že tyto skutky Mu prokázali, odpoví jim:

»Amen pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste to učinili.« K těm však, kteří budou na levici (k nespravedlivým), že řekne: »Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, kterýž připraven jest ďáblu a andělům (či služebníkům) jeho. Neboť jsem lačněl a nedali jste mi jísti; žíznul jsem a nedali jste mi píti . . .« atd. A když tito ptáti se »budou, kdy že mu neposloužili, odvěti jim: »Amen (t. j. v pravdě, zajisté) pravím vám: Pokudž jste toho neučinili jednomu z menších těchto, ani mně jste neučinili« — a dokládá (Kristus Pán): »I půjdou tito do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného.« (Mat. 25., 34.—46.) Tedy nejen dle víry, jež beze skutků mrtvou jest, ale hlavně dle skutků lidé souzeni budou, a sice budou ti, kteří měli víru živou, skutky dokazovanou, za tyto skutky odměněni v nebi, kteří však měli víru toliko mrtvou, bez dobrých skutků, budou odsouzeni do pekla, či jak Ježíš Kristus praví, »do ohně věčného«, »do trápení věčného . . .«

Mezi skutky dobrými jsou tři nejpřednější, totiž: modlitba, půst a almužna — a všechny tyto skutky konal sám Syn Boží! Či nečteme v Písmě sv., že Kristus Pán často se modlíval, že apoštolý naučil modliti se (»Otče náš . . .«, jenž se proto zove modlitbou Páně), že ještě v zahradě getsemanské k modlitbě je vybízel, ano i na kříži, za své protivníky se modlil? Nečteme v bibli, že sám se postil a apoštolý poučoval, jak se při postu

mají chovati? Nečteme tam, že kudy chodil, dobře činil? Kolik tisíc lačných nasýtil, kolika nemocným zdraví navrátit, ba i mrtvé opět k životu vzkřísil! A co činil, k čemu vybízel Syn Boží a dle jeho příkladu nesčetní svatí a světice Boží, to by mělo býti něco špatného, zavržení hodného, protože se to Lutrovi nelíbilo? Ať jen každý dle svého rozumu o tom přemýšlí a uvažuje a není-li duchovní slepotou raněn, zlobou a záští naplněn, pozná snadno, kde jest pravda a kde blud — i nebude zajisté na rozpacích, má-li se přidržeti věčné Pravdy — Krista a jeho sv. církve, či Martina Lutra! Ostatně již v Starém Zákoně (Tob. 12., 8.) čteme: »Modlitba s postem a almužnou lepší jest, nežli poklady zlata schovávatí« — a kdo tak praví? Žádný člověk, nýbrž sám archanděl Rafael, který snad to přece lépe věděl, než — Lutr... Než s tou modlitbou a almužnou ještě by to jakž takž u mnohých šlo, ale ten nešťastný půst, ten jest přemnohým trnem v oku. Jak, tak volají, přijdeme k tomu, bychom v určené od církve dny jen jednou úplně se nasýtili (dny újmy), bychom v určité dny masitých pokrmů se zdrželi (dny zdržlivosti), nebo dokonce bychom se v týž den i masitých pokrmů zdrželi i pokrmy nemasitými jen jednou úplně nasýtili (dny přísného postu, t. j. újmy a zdržlivosti zároveň)? Z toho, co nahoře uvedeno, patrně, že Ježíš Kristus se postil (Mat. 4., 2.) a že apoštoly poučoval, jak si, postíce se, počínati

mají (Mat. 6., 16. a násl.); avšak týž Kristus Pán pravil: »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste, jakož jsem já učinil vám, tak i vy činili« (Jan 13., 15.), a sv. Petr napsal: »Kristus trpěl za nás, pozůstaviv vám příklad, abyste následovali šlépějí jeho« (1. Petr 2., 21.), z čehož vyplývá, kdo dělá si nárok na jméno křesťana, t. j. vyznavače Kristova, že i ohledně postu Pána a Mistra svého následovati musí. Ale co by nám prospělo věděti, že se máme postiti, kdybychom nevěděli, kdy a jak? Od toho jest tu církev svatá, která ustanovila dny, kdy — a způsob, jak se postiti máme — vždyť pravil Kristus Pán sv. Petrovi, jež ustanovil hlavou církve svojí: »cožbyskoli svázal (t. j. ustanovil) na zemi, bude svázáno i na nebi . . .« (Mat. 16., 19.), kterážto slova opakoval i všem apoštolům zároveň (Mat. 18., 18.), kterýmžto též řekl: »Jako mne poslal Otec, i já posílám vás« (Jan 20., 21.), t. j. s touže mocí a k témuž cíli; měla tedy a má právo církev sv. ustanovovati, co za dobré a prospěšné pro věřící uzná — měla tudíž i právo k zachování pořádku ustanoviti kdy a jak půst, který Kristus Pán sám zachovával, i my zachovávat máme. Kromě toho nezapomínejme, že již před Kristem Pánem všichni bohabojní mužové a ženy se postili! Tak na př. postil se sv. Jan Křtitel, postil se Eliáš, Mojžíš, postila se Esther, Judita atd. Ano, půst jest tak starý, jako pokolení lidské! Či nebyl to půst (zdrželivosti), když přikázal Hospodin prvním

lidem, by ze stromu uprostřed ráje nejedli (1. Mojž. 2., 17.)? Nevymlouvej se nikdo, jak to odpůrci postu rádi činí, že »ne co vchází v ústa, poskvrňuje člověka...« (Mat. 15., 11.) Ovšem to maso není hříšné, to jest ve svátek jako v pátek, to tedy samo o sobě nikoho neposkvrňuje, jak se domnívali fariseové o některých jídlech, následkem čehož na vysvětlení pronesl Kristus Pán svrchu uvedená slova (»Ne co vchází v ústa, poskvrňuje člověka«), avšak ihned doložil: »ale co z úst pochází, to poskvrňuje člověka.« A co vychází z úst? Co vychází z mysli, ze srdce člověka? Špatné myšlenky, hříšné žádosti, neslušná slova a mimo jiné i — neposlušnost! Není tedy ten pokrm, to maso, které do úst přichází příčinou hříchu, když ho v zapovězený den (na př. v pátek) požíváme, nýbrž naše neposlušnost ohledně přikázání církevního, neboť církve sv. Kristus Pán poslouchati poručil, ano za pohana prohlásil toho, kdo by toho nečinil pravě: »jestliže pak (bratr tvůj, t. j. bližní) ani církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.« (Mat. 18., 17.) Také to ovoce z prostředního stromu v ráji nebylo jedovaté a hříšné, ale hříšnou byla neposlušnost a pýcha našich prarodičů — a hle, jak hrozné to mělo následky jak pro ně, tak pro celé pokolení lidské! Z tohoto velikého trestu mohou poznati ti, kdož postu nezachovávají (ani v pátek, kdy Kristus Pán z lásky k nám na kříži vykrvácel, oni z lásky k němu

masitých pokrmů se zdržeti nechtějí . . . Úbožáci, komu tím uškodí, Kristu Pánu snad? Ó ten zůstane Kristem Pánem! Snad tedy církvi? Té ani brány, t. j. mocnosti pekelné nepřemohou! Ale sobě tím škodí a pouze sobě!) Jak velice se prohřešují a jaké tresty i oni od Boha, jenž nebývá posmíván (Galat. 6., 7.), k očekávání mají . . .

Když již jednou u těch namítek, které nepřátelé proti rozličným naukám a pravdám církve katolické mají, jsme se octli, nebude snad nemístným, zmíniti se též o té tolik tupené a hanobené zpovědi! Zpověď! Mnohý člověk a obyčejně to bývá ten, jenž by zpovědi nejvíce potřeboval, jakmile slovo to uslyší, již reptá a spílá — a přece, kdyby nebylo zpovědi, snad všichni na věky bychom byli zavrženi . . . neboť to jest jisto a Písmo sv. výroky svrchu uvedenými to také potvrzuje, že »ve mnohém zajisté klesáme všickni« — avšak, co praví totéž Písmo? Ve zjevení sv. Jana (21., 27.) čteme: »Nevejdeť do něho (t. j. do nebe) nic neposkvrněného, ani činícího ohavnost a lež . . . Ježto tedy nic hříchem poskvrněného do nebe vejíti nemůže, my však všickni často do hříchu klesáme, vyplývá z toho důsledně, že bychom se do toho města svatého, Jerusalema nového, do sídla věčné blaženosti nedostali, kdybychom se od těch poskvrn a hříchů nemohli očistiti — ve sv. zpovědi! Ano, právě proto Kristus Pán, jenž jako vševědoucí Bůh znal dobře slabost a křehkost lidskou, nejen sám

hříchy odpouštěl, (na př. Marii Magdaléně, lotrovi na pravici atd.), ale i apoštolům touže moc dal slovy: »Přijměte Ducha svatého; kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.« (Jan 20., 22.—23.) Kristu Pánu, jenžto byl vševědoucím, nebylo ovšem potřebí hříchy vyznávat — věděl dobře a znal nitro jednoho každého, věděl též, lituje-li opravdu poklesků svých; avšak byli apoštolé a jejich v úřadě nástupci biskupové a kněží vševědoucími? Nebyli! Poněvadž však dle slov Pána a Mistra svého měli rozsuzovati, kdo hoden jest rozhrěšení a kdo ne, komu mají hříchy odpustiti a komu zadržeti, plyne z toho nutně, že musili stav kajicníka seznati a ježto, jak řečeno, vševědoucími nebyli, musil jim kajicník stav duše své odkrýti, hříchy své jim jmenovati, zkrátka z vin svých se vyznati, jak dosvědčuje i Písmo svaté; tak na př. píše miláček Páně sv. Jan ve svém prvním listu (1., 9.): »Pakli *vyznáme* hříchy své, věrnýť jest (Bůh) a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.« Sv. apoštol Jakob ve své epištole (5., 16.) nás vybízí: »*Vyznávejtež* se tedy jedni druhým z hříchů svých a modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli.« A sv. Lukáš vypravuje ve »Skutcích apoštolských« (19., 18.), že k sv. Pavlu v Efesu »mnozí z věřících přicházeli, *vyznávajice* a vypravujice skutky«. O tom máme také svědectví a doklady, že věřící vyznávali se kněžím

jakožto služebníkům Páně ze svých hříchů, od sv. otcův a spisovatelů církevních všech téměř století (viz brožuru: »O dobrodiní sv. zpovědi« ve sbírce »Slova Pravdy« roč. XIII. č. 6.—7.). Nesmysl proto jest to a veliká nevědomost, když někdo žvaní, že zpověď vynášeli kněží; nuže, ať jen jmenují toho kněze, který ji vynášel, ať řeknou čas, kdy se tak stalo, ať udají místo (zemi), kde se tak stalo . . . ale to všechno říci nemohou jednoduše proto, že žádný kněz; žádný člověk, ale sám Syn Boží zpověď ustanovil zřejmým a jasným výrokem: »kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějíť se jim« atd. Církev jen, jako jsme ukázali u postu, ustanovila, kdy a kolikráte se máme ze hříchů svých vyznávati, k čemuž moc právo obdržela od svého zakladatele (»Cožkoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi . . .« atd.) I tážeme se, jest to snad mnoho, bychom nejméně jednou v roce (ale možno-li, ovšem doporučuje se častěji) se zpovídali a ke stolu Páně, k sv. přijímání přistupovali? Tělo své čistíme denně a nasycujeme vícekrát za den a duši nechtěli bychom od hříchů obmýti a nejsv. svátostí nasytiti ani jednou za rok? Kéž nepřátelé zpovědi a svátosti oltářní připomenuli by si častěji slov Ježíše Krista: »nebudete-li pokání činiti, všickni podobně zahynete« (Luk. 13., 3.) — jakož i výroku jeho: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života.« (Jan 6., 54.)

Zde budiž poznamenáno, že není potřebí přijímati pod obojí způsobou (t. j. chleba a vína). Tělo a Krev Páně, jak hlásají (aspoň někteří — jiní již od toho upouštějí též) protestanté; jestiž pod způsobou chleba přítomno živé Tělo Ježíše Krista — tedy i krev (neboť tělo bez krve jest mrtvé), tak jako pod způsobou vína přítomna jest živá krev Ježíše Krista — tudíž i tělo jeho (krev, není-li v těle, není živou . . .) Postačí tedy úplně přijímati pod jednou způsobou, poněvadž jak pod způsobem chleba, tak pod způsobou vína, celý Kristus s tělem i krví jest přítomen a to v každé sebe nepatrnější částce; z té příčiny dobře mohla církev svatá mocí jí Kristem Pánem danou («Cožkoli svážete na zemi» . . . a t. d.) ustanoviti, by věřící přijímali pod jednou pouze způsobou, a sice pod způsobou chleba, ježto pod způsobou vína nejsv. svátost donášeti na př. nemocným bylo velice obtížno (zvláště v dobách pronásledování), dále i ve chrámu Páně přijímajícím bylo to vezdy s obavami spojeno, by ku př. při návalu krev Páně se z kalichu nevyllila a snad nepošlapala . . . (hostie i kdyby snad upadla, snadno se zvedne) a mimo to štili se často věřící píti z téhož kalicha zvláště po lidech churavých (z kteréžto příčiny i protestanté nyní, jak uvedeno, kalich odstraňují . . .) Ostatně protestanté i kdyby sebe větší kusy chleba a sebe více vína přijímali, nepřijímají předce ani Těla, ani Krve Kristovy,

nýbrž právě jen obyčejný chléb a pouhé víno, ježto jejich pastoři a superintendenti nejsou žádnými pravými kněžími — vždy sám tatík jejich Luter, jako jiné svátosti, tak zavrhl i svátost svěcení kněžstva, uče, že ono jest pouhým mamem a klamem . . . koho si obec vyvolí za duchovního, ten že má »povolání«, třeba to byla nějaká — děvka! (»Kde jest reformace?« str. 161), ba on i popírá, že by se při mši sv. chléb v Tělo a víno v Krev Páně proměňovaly . . . (viz tamtéž str. 159.)

A což máme říci těm (a jest jich — bohužel — hodně za dnů našich!), kteří volají: Víra jako víra, náboženství jako náboženství . . . kteří myslí, Bůh sám ví jakou učenost a moudrost neukazují, když hlásají, že věří jen tomu, co vidí . . . Odbudeme je krátce — i pláme se prvních: Jest pole jako pole? Dům jako dům? Peníz jako peníz? atd. Uznají zajisté sami, že veliký jest rozdíl mezi políčkem kamenitým někde na stráni a úrodným polem v rovině — mezi roztrhaným barákem někde na samotě a nádherným palácem v městě, mezi tisícovkou a haléřem docela snad nepravým! Ano, kdo má rozum na pravém místě, dozná beze všeho, že ve všem a všude jsou rozdíly, musí tedy rozdíl býti i mezi věrami a vyznáními, jinak, kdyby tohoto rozdílu nebylo, musila by býti víra a církve jen jedna, jakož Kristus Pán skutečně jen jednu církev založil (Mat. 16., 18) a jí toliko jedno učení odevzdal,

takže právem napsal sv. Pavel: »Jeden Pán, *jedna víra*, jeden křest« (Efes. 4., 5). Nemá-li však žádné ceny nepravý či falešný peníz, tím méně může ji míti nepravá, bludná víra! Mimo to tážeme se dále, kdyby byla víra jako víra, náboženství jako náboženství — proč pak přišel potom Syn Boží na svět? Což neměli tehdy, a dávno již před narozením Ježíše Krista lidé žádné víry? O měli! Všichni národové: Egypťané, Peršané, Řekové, Římané a jak se všichni jmenovali, měli svá vyznání; měl své náboženství i národ židovský, ale poněvadž všichni pobloudili od pravdy, ani národa israelského nevyjímaje (vzpomeňme jen na modloslužbu pohanských kmenů, jichž židé tak rádi nápodobili! Ostatně, jak uvedeno z počátku, bylo náboženství židovské toliko přípravou na zaslíbeného Mesiáše), proto přišel Syn Boží a hlásal mnohé nové nauky a pravdy, kteréž měly zachovány býti až do skonání světa (pravil: »Nebe a země pominou, ale slova má nepomnou« Mat. 24., 35), za kterýmž účelem založil církev svoji. Těm, kdož hlásají, že jest víra jako víra, náboženství jako náboženství, že jest tedy jedno, jsem-li katolíkem nebo protestantem, židem či mahomedánem, nejedná se jistě o pravdu, ale v jejich vlažnosti, lhostejnosti a netečnosti náboženské jest jim vše jedno, jakoby neznali výroku Hospodina o takových lidech, o nichž praví, že je počne vyvrhovati z úst svých. Těch pak mudrlantů, jižto volají, že věří jen tomu, co

vidí, tážeme se: Byli jste v Americe, v Africe, v Australii? Ale kde pak! Mnohý snad nebyl ani v Praze, v Brně, ve Vídni . . . Viděli jste na př. otce vlasti Karla IV., Napoleona a jiné? Neviděli! Avšak dle své zásady, že věří jen tomu, co vidí, nesměli by věřiti tito »mudrci«, že jest na světě Amerika, Afrika, Austrálie, Praha, Vídeň atd., nesměli by věřiti, že žil kdysi Napoleon, Karel IV. a j., vždyť oni toho všeho neviděli . . . Ale kdyby někdo něco podobného tvrdil, neplatil by u každého soudného člověka za — blázna? Ano my, třeba bychom té neb oné země, toho neb onoho člověka neviděli, přece věříme, že ty díly světa, města atd. jsou, že osoby ty žily nebo posud žijí — poněvadž je viděli jiní a nám o tom zprávy zanechali, nebo nám o tom vypravují; když však věříme lidem, kteří se tak snadno mýlí a klamou, a často musíme věřiti (na př. dítě musí věřiti učiteli, když mu vykládá zeměnebo dějepis a jiné, třeba ten učitel těch zemí, hor, řek, mužů atd., o nichž vykládá, sám neviděl; kdyby mu žák nevěřil, ničemu se nenaučí . . .), proč pak bychom nechtěli věřiti věčné Pravdě — Bohu, jež mnozí též viděli — vždyť zjevoval se již prvním lidem v ráji, zjevoval se patriarchům a prorokům . . . A což Ježíše Krista nikdo neviděl? Ó viděli, slyšeli a rozmlouvali s ním mnozí! Což tedy na tom, křičí-li některý neznaboh, že, poněvadž Boha nevidí, v Boha nevěří — proto Bůh přece jest a zůstane na

věky, či jak žalmista Páně píše: »od věků až na věky jsi ty Bůh« (žalm 89., 2); ale o človíčku takovém co praví Písmo svaté? Že jen nerozumný, nesmyslný, či zkrátka blázen řekl »v srdci mém: Není Boha« . . . (žalm 13., 1.) Avšak i kdyby Písmo sv. nás neučilo, že jest Bůh, nepraví nám to a nežádá toho i zdravý rozum? Uvažme jen, že nepovstane-li ani ta nejmenší věc ze sebe sama (na př. jehla atd.), ale od někoho musí býti zhotovena, nemohl sám od sebe povstati ani celý vesmír! Musí-li i ten nejjednodušší stroj míti někoho, kdo ho řídí — jak by ten složitý svět mohl býti beze svého řiditele? Ano, právem volá žalmista Páně: »Nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho (t. j. skutky jeho moci — jeho mocnost) zvěstuje obloha« (žalm 18., 2.) — vše: ta země pod nohama našima, ty věci kolem nás, ta obloha nad námi — hlásají nám, že jest Bůh, jak On sám prohlásil: »Já jsem Hospodin« . . . (Isai. 45., 5), a jak čteme v knize Jobově (12., 7—9): »Zeptej se jen hovad, a naučí tebe, a ptactva nebeského, a oznámí tobě. Mluv zemi, a odpoví tobě, a vypravovati budou (tobě) ryby mořské. Kdož neví, že všechno to ruka Hospodinova učinila?«

Ať si volá takový nevěrec, že, poněvadž duše nevidí, v duši nevěří — proto duše přece zůstane duší, neboť praví Písmo sv., že učinil Bůh »člověka k obrazu a podobnosti svému« (1. Mojž. 1., 26), což nemůže platiti o těle lid-

ském, ježto Bůh žádného těla nemá a tedy k obrazu a podobnosti těla svého tělo lidské stvořiti nemohl — ale platí to o duši lidské! Ta jest k obrazu a podobnosti Božím stvořena t. j. takovými dary obdařena, které člověka t. j. duši jeho Bohu podobnou činí; jestiž duše lidská duch jako Bůh — má rozum, svobodnou vůli, jest nesmrtelnou . . . Že všechno to má duše, a ne tělo, vidíme, když duše od těla se oddělí — při smrti! Tělo ihned jest úplně bezvládné, nerozumuje, nevolí — jest mrtvé . . . Třeba tedy někdo popíral jsoucnost či existenci duše lidské, poněvadž jí nevidí, předce ji má, jak potvrzuje Písmo svaté. Učinil tedy Hospodin Bůh člověka (totiž tělo jeho) z hlíny země, a vdechl v tvář jeho dechnutí života, i učiněn jest člověk v duši živou« (1. Mojž. 2., 7.) A nemluvil i Kristus Pán tak často o duši? Uvedeme jen jeden jeho výrok; On se t. jedenkráté tázal: »— co jest platno člověku, byť všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl? Anebo jakou dá člověk výměnu za duši svou?« (t. j. nemá ničeho, co by dal za duši svou — Mat. 16., 26.) Nuže, komu budeme spíše věřiti: Kristu Pánu, jenž mluví o duši lidské a ji za to nejdražší prohlašuje, či nějakému nevěrci, jenž ji popírá? Odpověď není věru těžká!

Jest to však zvláštní, že právě lidé, kteří duše i Boha popírají, předce často o Bohu mluví — prohlašují sebe samy — za Bohy! Ano, tak

slýcháme ty naduté hrdopýšky klábositi: Já sám jsem si Bohem . . . a od Boha tam nahoře, ve kterého já ovšem nevěřím, nic nemám, nic také nechci! Ó, ano, dokud jest člověk mlád, silen, zdráv, tu si často myslí, že sám sobě postačí, že Pána Boha nepotřebuje a proto v Něj ani věřiti nechce . . . Ale člověče pyšný, když sám sobě jsi Bohem, proč pak dopustíš, že stihne tě na př. nějaká nehoda, neštěstí, nemoc, nebo docela smrt? Jsi-li Bohem, musí tě přece všecko poslouchati -- nuže proč nezaženeš neúrodu, požár, onemocnění, smrt od sebe i od tobě milých? Vidíš, jak jsi slabým »pámbíčkem,« když ani tomu zubu nemůžeš přikázati, by nebolel . . . o ostatních důležitějších věcech ani nemluvě! Víš, co napsal sv. Petr o takových, jakým jsi ty? Ve své první epištole (5., 5.) píše, že »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost svou.« A co praví sám Ježíš Kristus v tom ohledu? Poslyš jeho slova v evangeliu sv. Lukáše (18., 14): — »každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.« . . .

»Avšak kdežto jedni, by nemusili uznati pravého Boha, sebe samy za Bohy prohlašují, tvrdí jiní, že člověk není nic jiného, než vyvinutější — zvíře! Tedy z jednoho extrému (krajnosti) do druhého — od Boha k opici! Kdo nechce býti více, než zvířetem, inu popřejme mu toho, ať se dá třeba ve zvěřinci v kleci ukazovati . . . Tak zvaný darvinismus učící, že by

tvorové vyšší vždy z nižších se vyvíjeli, jest již dávno od učeného světa jakožto nesmysl zamítnut — a hle u nás se ho teprve teď někteří »mudrci« chytají! Ano křížením rozličných druhů a plemen dá se jak u zvířat, tak u ptáků velikých změn docíliti na př. ohledně vzrůstu, barvy atd., ale aby z jednoho rodu živočichů vytvořil se docela jiný, toho nebylo, není a nebude; či může na př. takový mudrlant dokázati, že by kdy z kachních vajec vylíhly se — husy? Že by od kozy pošlo kdy tele, od krávy hříbě atd. . . .? Ať řekne něco podobného rozumnému hospodáři, a on se mu do očí vysměje! Ostatně ať pohlédne takový rozumář jen na své tělo (bychom ani o duši zde nemluvili, o níž viz výše) a na tělo ostatních živočichů! Nepraví mu již ta přímá jeho postava, významná tvář, schopnost údů ke velké práci, způsobilost jazyka k řeči, že jest něco více (i dle těla!), než ta němá tvář? A zvláštní jest i to, že kdybychom takového darvinistu pojmenovali jménem některého čtvernožce — jest hrozně uražen a schopen nás i žalovati! A což kdybychom ho chtěli zavřít do chléva, uvázat ke žlabu a dát mu k obědu — řezanku, to by byl rámus! Ale bylo by to předce jen v pořádku, když tvrdí, že není než zvíře . . .

Než již dosti! Není možno probrati všechny ty námitky, které se od nepřátel naší církvi a víře činí — ale již z toho, co uvedeno, patrně, že jsou to hrozné nesmysly, které snadno každý

vyvrátiti může; ovšem jest třeba, by našinec dobře vycvičen byl ve své víře a nedal se zastrašiti ani posměchem, ani potupou, by dobře ozbrojen byl vydatnou zbraní proti tak častým a drzým útokům nepřátelským. Z té příčiny doporučuje se každému, by přistoupil za člena spolku sv. Bonifáce, který již před lety (r. 1861) byl u nás zaveden a nedávno zase obnoven. Spolek tento má za hlavní účel chrániti katolíky drahé naší vlasti před hrozným neštěstím odpadnutí od pravé víry jednak modlitbou (spolková modlitba denně jest: Otče náš a Zdrávas s dodatkem: Svatý Bonifáci, svatí naši patronové, orodujte za nás!), jednak almužnou na stavbu katol. chrámů Páně, rozšiřování dobrých spisů a p. Spolek má též svůj list »Svatý Vojtěch«, jež členové dostávají zdarma; a právě tento list chce svým obsahem upevňovati katolíky ve víře, rozmnožovati v nich lásku k církvi a odrážeti útoky nepřátel. (Bližší vysvětlení viz v 1. ročníku »Svatého Vojtěcha« nebo v brožůrce »Spolek sv. Bonifáce« ve »Slovech Pravdy« roč. XIV. číslo 11. stojí jen 4 h.) Že spolek tento jest velmi dobrý a časový, dokazuje nejlépe ten vztek nepřátel, jež všude proti němu na jevo dávají — má pravda vždy nejvíce odpůrcův! Tato zášť zaslepila naše protivníky tak, že zlehčují i toho velkého světce — sv. Bonifáce a namlouvají lidu, že jest to německý světec, jakoby byl Kristus Pán založil nějakou německou církev . . . Přijde-li

vám takový »učenec«, řekněte mu, by si nedělal ostudu svou nevědomostí, že Syn Boží nezaložil žádné národní (německé, české atd.) církve, nýbrž církev všeobecnou či katolickou — a mimo to, že sv. Bonifác narodil se v Anglii (v Kirtonu roku 680), ale z lásky k duším nesmrtelným opustil svou vlasť a odebral se k národům germánským hlásat jim Ježíše Krista! Kdyby proto měl býti odsuzován, pak bychom musili odsouditi i sv. Cyrilla, Medhoda, Vojtěcha a jiné!!! U rozumných lidí ne potupy a odsouzení, ale chvály a uznání za to zasluhují. Od Říma, od Krista chtějí nás odtrhnouti a připojiti k Lutrovi a k — Berlínu!? Děkujeme jim za takovou výměnu! Sami naříkají a bědují, že církev jejich (protestantská) jest »v pokračujícím rozkladu,« že jest »v nejvyšší míře ohroženou,« že »uvnitř jest slabá« (viz Meč roč. II., číslo 30.) — nuže ať si nechají takový brak! My jen přidržme se té skály, na které Kristus Pán církev svoji založil (od které však Lutr se odtrhl . . .), zůstaňme věrni té víře, která již tolik světců odchovala a kterou ti největší učenci (jmenujeme z našich jen nedávno † Dra Ant. Dvořáka) neohroženě vyznávali a ke které s chloubou se hlásili! Bojují-li nepřátelé naši za blud a klam tak neohroženě, měli bychom se dáti jimi zahanbiti, bojujíce za pravdu? Toho bohdá nebude! Avšak co zvítězil by jednotlivý voják proti celému pluku? I my jednotlivě bojujíce, málo bychom, ano snad nic nepo-

řídili — nuže spojme se všichni ve spolku sv. Bonifáce! Modleme se spolkovou modlitbu, která vycházejíc denně z tisíc a tisíc úst, jistě vyslyšena bude! Dávejme dle možnosti almužnu těm největším chudšům, kteří nemajíce chrámů, kde by se jim dostalo poučení a utvrzení ve víře, jsou ve velikém nebezpečení drahý ten klenot — sv. víru ztratiti! Čtěme všichni list »Svatý Vojtěch« (Němci mají »Sankt Bonifatius«), bychom sami ve víře své byli poučení, utvrzení a proti útokům obrnění. Nedbejme výsměchu, nadávek, potupy — vždyť vše to i Kristus Pán trpěl a předce byl Syn Boží! On to též častěji svým učedníkům předpověděl (pravil na př.: »budete v nenávisti všechněm pro jméno mé« t. j. ježto se ke mně a k mému učení přiznáváte, nebo: »Není učedník nad mistra . . . atd. Mat. 10.) — a my jsme též jeho učedníci, jeho vyznávači, musíme tedy vždy na to býti připraveni! Proto ať nám spílají zpátečníků, tmářů, klerikálů — nic si z toho nedělejme! My jsme ještě aspoň žádné svátosti nezavrhlí, jako protestanté (a to jest přece zpátečnictví, když od 7 svátostí jde se zpět na 3, nebo 2, nebo docela žádnou . . .), my jsme se Krista — toho světla nebeského — ještě nezřekli, jako mnozí z nich božství Krista Pána popírají — nejsme tudíž ani zpátečníky, ani tmáři, neboť kdo následuje Ježíše, nechodí ve tmách — pravil On sám . . . A co se těch »klerikálů« týče, optejte se těch, jižto vám to předhazují, vědí-li, co to

vlastně znamená, odkud to slovo povstalo — a oni vám zůstanou odpověď dlužni! Kdež by oni ubožáci věděli, že jest to z řeckého slova κληρος (= kléros), jež značí podíl, dědictví; odtud nazývají se klerikálové v užším slova toho smyslu ti, kdož za podíl či dědictví si zvolili Boha a jeho službu (bohoslovci či alumni, kněží); v širším pak smyslu znamená to každého, kdož Bohu věrně chce sloužiti, Boha a službu jeho svým podílem či dědictvím míti — a to věru není hanbou, ale ctí! Vysvětlete takovým »filosofům«, z čeho slovo »klerikál« povstalo, aby aspoň ne-žvanili, čemu — nerozumějí. . . .

Že jest potřebí býti *na stráži* proti nepřátelům naší sv. víry, dokázalo smutně nedávno naše (!) universitní studentstvo! Na počátku školního roku 1904—5 nalepeny byly na světských fakultách české university v Praze vyhlášky, jimiž se studentstvo vyzývalo, by na počátku školního roku zúčastnilo se mše sv. a vzývání Ducha sv. A hle, tyto vyhlášky přelepeny byly tímto vyzváním: »Kolegové! Protestujte proti vyzvání rektorovu ku mši, proti komedii, (!) kterou je zahajováno naše vědecké studium! Zbavme se již středověkých klerikálních tradic! Doufáme, že všichni souhlasíte . . .« atd. (Čech č. 282.) Hle, tedy mše sv., kterou sám Syn Boží ustanovil při poslední večeři, kterou poručil činiti na svoji památku, kterou slavívali sv. apoštolé a církev sv. po všecka století — jest našim studujícím

»komedii« . . . Inu ovšem protestanté ji zavrhli, a proto naši studenti též mají »protestovati« !! To jsou nastávající úředníci, lékaři, profesoři — synové těch zbožných matek českých (hlasy: Hanba jim!). Nuže, čím více křičí se: »Pryč od Říma!« t. j. pryč od církve katol. a od Krista, tím pevněji se k církvi katolické, jejíž viditelná hlava — papež v Římě sídlí (neviditelnou její hlavou jest sám Kristus Pán), přimkněme, tím neohroženěji se ke Spasiteli svému vždy a všude hlasme! Jidáše každý odsuzuje, že prodal Pána a Mistra svého za třicet stříbrných — ale zač ho prodá mnohý křesťan? Za nějakou německou marku (o něco více než naše koruna), ba snad docela za několik sklenic piva neb kořalky . . . Jidáš cenil Krista Pána za 30 stříbrných, a u tebe by neměl Syn Boží ani tolik ceny, bys sebe menším dárkem přispěl jakožto úd Spolku sv. Bonifáce k hájení a šíření jeho sv. církve? Uvaž to každý dobře a přičiň se, by nenaplnila se na tobě slova Kristova: »Kdož by pak zapřel mne před lidmi, zapru i já ho před Otcem svým, jenž jest v nebesích« — nýbrž naopak slova: »Kdožkoli tedy vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Mat. 10. 32—33.)

NÁDRAŽNÍ MISSIE.

Napsal VLASTIMIL HÁLEK.

Každá doba má svá nebezpečí, každá doba jich protilek. V prvních stoletích po stěhování národů, když civilisující vliv církve co nejúčinněji působil, zařídil klášterní klausuru a utvořil z klášterů místa ochrany a klidu, kterých bylo tak velice při mnohých ještě barbarských mravech zapotřebí. Když pak víra nadchla křesťany ke zbožným poutím k Božímu hrobu, do Říma a jiných slavných poutních míst, povstaly řády, které dle svých pravidel měly za povinnost, poskytnouti cestujícím nocleh a o ně pečovati. Byla zakládána bratrstva, jako zvláště bratrstvo sv. Ducha, které se rozprostíralo od nejzazšího severu až ke středozemskému moři; toto mělo špitály a poutnické noclehárny skoro v každém větším městě.

Tehdy byla města, která vznikla při posvátných místech klidu, velikými, ochrannými hrady pro lid, dělníky i ženy.

Až posud chovají právě veliká města nejvíce nebezpečí pro mládež, zvláště mladé dívky. Dnes jsou to veliká města, kde jednotlivec mizí a svému osudu jest ponecháván. A tu opět byla to katolická církev, jejíž duch lásky k bližnímu, jejíž touha po záchraně duší věřících přispěl k založení podniků, jimiž by mladé dívky došly ochrany. Než leží to v povaze katolické charity, že málo o sobě dává mluvit. Dnes jest toho právě třeba, aby hodně mnoho o dílech křesťanské charity se mluvilo, aby liberální kruhy nemyslely, že mají ve svých vychvalovaných dílech humanity něco nového, posud nebývalého.

Jak myslím, může se říci, že není nic nového v charitě. Podobná věc byla vždy v jiné formě přiměřené tehdejším poměrům, což se dá snadno z dějin církve dokázat.

Na díle pak křesťanské charity pracovaly po všecka století právě katolické ženy.

Církevní dějiny nám to vlastně potvrzují.

Ženy vytrvaly se Spasitelem neohroženě i pod křížem a opět ženy byly první, které spatřily Spasitele oslaveného. A kdykoliv od té doby Kristus opět trpěl během věků křesťanských v církvi své, vždycky věrně držely s Kristem a stály u kříže jeho silné, neohrožené ženy křesťanské a bránily Pána svého; a kdykoliv civilizace křesťanská budovala nějaké veliké a vznešené dílo, mívala zpravidla účast na něm a zá-

sluhu o ně ne poslední též nějaká veliká žena křesťanská. A křesťanské paní jsou to i za dnešní doby, které podnikly významné dílo charity — zřizování nádražních missií a působí v nich. O předmětu tom jest mi tuto šíře se zmíniti.

Jest zjev stejně nepopíratelný jako smutný, že naše mládež stále a čteněji opouští domácí krb, domácí kraj a stále houfněji stěhuje se do velikých měst. Ještě smutnější jest však pravdou, že přemnozí z těch jinochů a dívek pojednou ocitají se v nebezpečích duševních i tělesných, jež nejsou s to zdolati, v příležitostech k zlému, o nichž ve své mladické nezkušenosti nemají ani potuchy, v okolnostech tak spletitých i těžkých, že snadno je mohou zaplatiti vším, co Bůh jim dal nejdražšího na cestu života po čas i pro věčnost. Ale nejsmutnější snad jest — věc to na venkově méně známá — že dívkám tato nebezpečí často hrozí u samého nádraží, sotva je opustily. Ne tak zřídka již nepovolané ruce se jim nabízejí — pod zástěrou ovšem přátelskou — aby nezkušené, které se jim svěřily, za krátký čas o vše oloupily, i o to, co dívce křesťanské je to nejdražší.

Počet obětí, které ročně požívá moloch velikého města, nedá se ani přibližně udati, a jsou mezi nimi dívky nejlepší, které měly a mohly býti oporou a útěchou drahých svých v daleké domovině.

A nejvíce to bývají dívky — sirotci, jichž smutný osud na světě líčí Sv. Čech v básni »Lešetínský kovář« v nádherné písni o lešetínských zvonech :

»Truchlily jste se mnou, zvony, hudbou temnou, když jsem otci lůžko v černé zemi stlal, a když stlali k němu srdci mateřskému se sirotkem smutným, hlas váš naříkal.«

Nemajíce nikoho ve své rodné obci, ubírají se bez rady, bez pomoci, bez výbavy s uzlíčkem, když se před tím rozloučily na hřbitově s hrobem drahého otce a milované matere, do velikého města na službu.

Jest všeobecně známo, jak příliv do měst, přes všechny pokusy jej zabrániti, každým rokem roste. Ve městě obdrží dívky výnosnější službu než na venku a to skoro v každý čas. To také láká mnohé, které se do města nehodí, nemají potřebných vědomostí a také chuti k práci, a ty právě nejsnáze propadají záhubě.

Duchovní správcové vidí, jak jedna mladá dívka za druhou opouští farní osadu a ubírá se do města — otec nechává odejiti dceru, hospodář děvečku — a kam? — — Do velikého města! — —

Plny mladistvé naděje jdou tam a netuší nebezpečí, která jim hrozí ve dvojím ohledu: Vykořistěním a svedením! — — Jak se jim tam vede?

Kdyby duchovní viděli tyto mladé dívky, jak se strachem na nádraží přijedou a ohlušeny nezvyklým hřmotem, plny divné nedůvěry a zaraženosti, tu by se zachvěli strachem o své osadníky v cizině!

Tobiáš mladší nevyšel z domova bez vůdce. Archanděl sv. Rafael ho doprovodil. Má nezkušené dítko do větších ještě nebezpečí se pustiti bez vůdce a vůdkyně? Bohužel přčasto vůdce se ovšem nabízí, ale je to — svůdce.

O nebezpečích velkoměstských nemívají často lidé na venkově ani zdání. Tak aspoň dilem dá se vysvětliti, proč moloch velikého města tolik obětí ročně požírá. Počet ani přibližně nelze udati těch, jež veliké město připravuje rok co rok o to nejvzácnější, co Bůh a rodičové dávají dětem na cestu pro život i věčnost. Ovšem srdce starostlivé matky snad tuší, co vše na dívku nezkušenou čeká, — ale kdyby věděla, jak za nynějších poměrů okolnosti se zhoršily!

Již na nádraží, již v prvních hodinách pobytu v městě octne se dítě v nebezpečích, o nichž dříve nemělo ani potuchy. Ký div, že nepřipraveno jim podléhá? A proto tím více třeba je pozornosti všech rodičů, všech dívek, do měst velikých se stěhujících, obrátiti na tato nebezpečí, ale zároveň na zařízení, které posud u nás v Rakousku ještě bohužel skoro docela neznámé jest. Jsou to tak zvané »missie nádražní.«

Účel tohoto zařízení »nádražních missií« jest: ujímati se dívek z venkova do Vídně přicházejících, dokud jsou dobré vůle. Nádražní missie začala působiti již v květnu roku 1904.

Dobrosrdečné duše dam vídeňských převzaly tuto povinnost na sebe, na nádraží docházeti ku vlakům přijíždějícím, by očekávaly dívky a jim byly radou nápomocny a podle potřeby i na spolehlivé místo na nocleh je dovedly a jiné pokyny jim poskytly. Mají tyto dámy odznak: stužku žluto-bílou s nápisem: »Nádražní missie«, »Vůdkyně pro služky« s medailkou Panny Marie ustavičné pomoci.

Další přípravné práce pro tento podnik křesťanské lásky byly předsevzaty ve schůzi listopadové 1904, která se konala ve Vídni za účastenství hraběnky Louisy Füntkirchenovy, hraběnky Zichy-Metternichovy, ředitele dra Giese, rektora Kuklinského, P. Retta O. S. F., P. Forejtníka C. ss. R., tajemníka Schaurhofera a zástupce spolku sv. Rafaela k ochraně katol. vystěhovalců, duch. správce nemocnice Otto Kozlíka, našeho krajana, jenž udržuje se socialním odborem »Vlasti« ve příčině této akce spojení, by dívky z Čech do Vídně jedoucí, jichž vlastně jest největší počet, mohly používati dobrodiní této nádražní missie.

S nadšenou radostí přijalo shromáždění zprávu, že Jejich Eminence, nejdůst. pp. kardinálové vídeňský a pražský, projevují nádražní

missii, tomuto charitativnímu dílu sv. Filipa Neri, svůj vysoký, vřelý zájem. Na to ředitel Giese probíral základní pravidla, dle kterých bude nádražní missie postupovati. Nádražní missie najala místnosti blíže nádraží, aby pro první případ mohla tam dívky uvésti a po úradě s nimi dále je doprovoditi. Dále vyvěsiti dala plakáty s adresami spolehlivých poptaváren na služby a s adresami katol. dívčích útulen k poučení příjíždějících služebných děvčat. Jen za měsíc doprovodila nádražní missie 40 dívek do dobrých míst. Při tom dlužno se zmíniti, že jest činnost missie stěžována na nádraží židovskými posluhy dráhy císaře Frant. Josefa, kteří se na dívky vyřítí, jim zavazadla vyivou a beze všeho se hrnou ku předu, takže děvčata sotva stačí za nimi běžet, čímž se intervence nádražní missie znesnadňuje. V hojných případech se poznalo, že dívky dají se též od elegantně oděných, jim neznámých pánů přemluvíti a ubírají se v jich průvodu do města.

Nádražní missie vstoupila též ve spojení se »Sdružením pro potírání obchodu s dívkami«.

Nádražní missie jest tu takřka rukou, která se natahuje mladým nezkušeným dívkám k pomoci, k ochraně a doprovodu do nového domova . . . . .

K tomu účelu jsou dámy přítomny na největších vídeňských nádražích, na které se mohou mladé dívky obrátiti o radu, pomoc, ochranu a

to zdarma. Dámy ty lze poznati dle široké bílo-žluté stužky s medailkou P. Marie Ochranné a nápisem »Nádražní missie«. Odznak tento byl zaveden usnesením kongresu k ochraně dívek v Paříži r. 1900 a v Mnichově r. 1902 pro celý katolický svět. Papežské barvy jsou tu všude znamením, že katolíci bdí nad katolíky.

Zmínil jsem se o nebezpečích pro mladé dívky. Jakého druhu jsou tato nebezpečí?

Přijede dívka, neví kde leží ulice, do které má jíti; ptá se nejbližšího člověka, který zrovna na to čekal, neboť takových jest mnoho na nádražích. Ten hledí ji přemluviti, aby šla do jiného bytu, který jest o mnoho lepší a lacinější. Jest možno, že chce při tom jen vydělati, ale laciněji to dívce nepřijde, a jest mnoho zkušeností, že onen člověk měl horší úmysly.

Jiná přijede — na nádraží měl ji očekávati známý, ale nikoho tu není. Ona neví ulici, číslo, nanejvýš jméno rodiny. Ano mnohé dívky udají čísla domů, která neexistují. Tu jest dáma-členka, která aspoň nocleh dívce obstará a další poradí.

Než, jsou horší lidé na nádraží, kteří tam jdou, aby dívky lákali do nepravosti. Přijela dívka do velikého města. Na nádraží nabídl se jí neznámý pán, že ji doprovodí. Stmívalo se. Šel s ní dále a dále, až domy přestaly a nikoho na polích nepotkávali. Tu se děvče uleklo a běželo zpět, byvši s počátku oním pánem pronásledo-

váno. Zde nemožno o zlém úmyslu pochybovati. Co chtěl onen pán v pustých polích? Kdyby bylo děvče upozorněno doma na nádražní missii, nebylo by přišlo do tohoto nebezpečí.

Roku 1903 přihodilo se v Mnichově na nádraží, že na dámu-členku nádražní missie upřeně se díval starší statný pán a pak k ní pravil: »Nádražní missie, co je to?« — »Spolek, který dovede dívky do dobrých bytů,« odpověděla krátce dáma. »To můžete každý den některé přivésti neb jsou rády u mne!« — »Právě to zameziti jest účelem tohoto spolku.« »K smíchu,« křičel drze onen pán, »zde zachytíte jednu, kdežto já jich mohu míti každý den deset i více, co chci. Dívky ty jsou velice spokojeny u mně,« a zmizel.

Připojuji k tomu, co svědkyně tohoto případu napsala: »Ale Andělé, Strážní těchto desíti dívek jsou též spokojeni?«

I na tuto jedinou dlužno čekati, byť to trvalo sta hodin.

Co znamená tato jediná zachráněná? — Celou cenu nejdražší krve Krista Pána!

Co záleží na této jediné? Snad štěstí pro celou věčnost.

A co znamená tato jediná pro dámy-členky? Odpověď dává sv. Chrysostomus: Nic na světě se nevyrovná ceně jediné duše. Kdybys rozdál obrovské sumy peněz chudým, neučinil jsi nic u porovnání k tomu, kdo jedinou duši Bohu zachránil! —

Kanovník Müller Simonis ze Štrassburku napsal své doby: »Všudy na nádražích drží náhončí ďáblovi stráž, aby ke svým zločinným účelům (obchod s dívkami) zaraženosti příjíždějících dívek využítkovali, — proto jest povinností křesťanské charity, tělesné Anděly Strážné postaviti, kteří by jako praví pomocníci ubohým stvořením v tomto těžkém okamžiku posloužily.«

U velikých měst jezdí často agenti — sprostředkovatelé obchodu s dívkami — na hodinu dráhou napřed, hledí se ve vagonu s dívkami seznámiti, přemlouvají je cestou, by s nimi šly dívky do divadla nebo do některé zábavní místnosti. Ano, stalo se, že dívka přiběhla z vagonu na nádraží k dámě-člence missie s pláčem ji prosíc, by jí chránila před neznámým mužem, jenž ji vábí s sebou do Varieté.

Uvedu několik případů ze zkušenosti Vídeňské nádražní missie:

V listopadu se přihodilo, že jedna dáma-členka nádražní missie přišla se svým odznakem na nádraží konat svůj úkol a tu našla 17letou dívku, která právě z venkova do Vídně přijela — s 1 korunou (!) v kapse a stála tu bez přítelíčka v šumu velikého města. Na otázku dámy-členky: »Co bys byla dělala, kdybych nebyla přišla,« pravila: »Byla bych se postavila u vchodu a tak dlouho plakala, až by se mne byl někdo ujal! . . . «

Přijela dívka z venku, jsouc docela mladička a neznáma. »Členka« hned poznala, že to češka. Přistoupila k ní laskavě a nabízela se jí, že ji zavede na spolehlivé místo. Tu již se dral k ní neznámý muž a na ni dorážel, by s ním šla, že on ji zavede, kam chce. Tvář a počínání jeho byly podezřelé a dotěravé; i vozkové, kteří byli na blízku, zabránili tomu, že muž ten jí neodvedl, a měli dívku k tomu, aby se členky z nádražní missie držela. Tím byla dívka tak zmatena, že se chtěla již na nádraží s nepořízenou vrátit a čekat, co se s ní ještě bude dít. Konečně i policejní úředník jí domluvil, by jen beze strachu se členky přidržela a toho muže odbyla. Kdo ví, kam by ji byl dovedl. »Členka« zde byla andělem Strážným.

Jiná členka již odcházela z nádraží, tu vidí dívku ve velkém zármutku sedící. Ta ohlížela se na všechny strany, kde by as pomoc našla. Členka již byla sňala svůj odznak, ale hned se přiblížila k osamělé dívce a se jí doptávala, zdaliž na někoho čeká. »Ano, ale žádný nepřichází. Včera jsem psala, ale žádný nejde vstříc.« »Kam pak byste ráda šla?« Udala místo. »Ale jak se já ubohá tam dostanu, jsem tak nemocná, tak slabá, nemohu zdvihnouti ani ten uzlík.« »Já Vás doprovodím, já Vám pomohu.« Zdvihla členka uzlík a vzala dívku do tramwaje. »Ale kdo pak jste vy, paní? ptala se ubohá nemocná, jsouc jako u vidění nad touto přívětivostí. Místo odpovědi uká-

zala členka na medailku P. Marie Ustavičné pomoci se stužkou — svůj odznak. Tu děvče zapomnělo, že je na ulici mezi lidmi a se sepjatýma rukama zvolala, zrakem na Ustavičnou pomoc upřeným: »Ó Matičko dobrá, já jsem věděla, že mě nezapomeneš. Věděla jsem, že se nemodlím zdarma. A nyní přicházíš sama mi v ústrety . . . » a tak se oddala svým citům a díkůvzdáním. Nyní teprv členka mohla dále vysvětliti, jaký účel má tento odznak atd. V noci nemohla dívka spáti a modlila se k Panně Marii o pomoc.

Jiný příklad o nutnosti tohoto zařízení.

Dvě dívky z Uher přijely do Vídně. Na prosbu jejich matky jeden pán zároveň s nimi cestující jim udal, kam se mají obrátiti, kam jíti. Co se nestalo? Dva dny uplynuly, a na ulici před tímto pánem stojí dvě dámy v závoji a krásných šatech. On ani nepoznal tyto dvě selské dívky, které si své jen zcela obyčejné šaty do Vídně přivezly. Znenáhla teprv je poznal. »Ale jak jste se dostaly k těm šatům?« »Jak jsme přišly na ulici, přívětivá osoba se k nám přidala a laskavě nás zavedla do domu, a tam jsme ty šaty dostaly.« »Jaké je to číslo?« Udaly to. »Když ještě tam se vrátíte, neb tam zůstanete jen okamžik, již vás nechci vidět!« Byl to dům hanby; byly-by přišly tam o všecko.

Jakýsi pán na nádraží přidružil se k dívce, která právě byla přijela a cosi tajně s ní rozprávěl. Členka ihned se přiblížila, by úlohu svou

konala a děvče chránila před neštěstím. »Znáte vy tu dívku?« spustil pán na členku s medailkou Matky Boží. Členka však rázně taktéž odpověděla: »A znáte Vy ji?« »Do toho Vám nic není!« »Vám ještě méně,« členka odvětila; můj účel je, pečovat o dívky do Vídně přicházející a jim býti po ruce.« »Ale já ji s Vámi nenechám,« zlobil se pán. »A já s Vámi také ne,« členka rozhodně na to. »Dívka chce do XIV. okresu,« chtěl pán od-
býti členku. Ta však: »Má cesta vede tamtéž.« — Ještě nechtěl dravec onen ustoupiti a proto dívku pobízel, by s ním vstoupila do »Omnibusu.« Aby však členka nemohla k ní, dal ji ke kočímu v před. Ale členka nechtěla taktéž děvče ponechati za kořist nebezpečné této osobě, vstoupila sama do téhož vozu. To mu bylo mnoho, a pán myslil, že strážníkem snad něco pro sebe dokáže. Jakmile však strážník uviděl odznak naší členky, dal znamení, by vůz jel dál a pán-dravec nevím, kam se dostal, ale s děvčetem nemohl jeti.

Ovšem i přetrpěti musí dámy-členky všelicos na nádraží, lůza i na ulici je ještě pronásleduje. To však je čest jejich.

»Aha, již jsou zase zde! Čekají na služebná děvčata!« Takové poznámky a upřené pohledy, jsou dámám nádražní missie něčím obvyklým. Vždyť si chtějí zasloužiti název »Paní s mužným vojenským srdcem.«

Jiná členka čekala na nádraží. Uviděla děvče, ano stojí váhavě u jisté paní — neví však kudy

kam. Jen s nedůvěrou obrátila se ke člence, která se jí nabízela, že jí poradí neb doprovodí. Konečně strážník sám děvčeti řekl: »S tou slečnou můžete jíti; nebojte se!« Již nepochybovala, neváhala. Ale ký div, že z počátku nedůvěřovala. Sama člence sdělila, že na cestě ve vagonu nějaký pán jí nedal pokoj a každým způsobem ji chtěl přemluvit, by přesedla na rychlík — sotva s dobrým to úmyslem, — známe ty rady. Díky Bohu, děvče zůstalo pevné. Radostně však nyní člence se poděkovala za vedení a rady. Pán Bůh jí sám tak poslal vůdkyni, jak byla o to prosila. »Třicetkráté,« svěřila se zachráněná člence, »opakovala jsem na cestě modlitbu za tím účelem, abych přišla do dobrých rukou.«

Aby však lid náš skutečně uznal, jak potřebné, ano docela nutné jest zařízení to za našich dob, dále aby i vrstvy lidu venkovského uznaly, jak nebezpečné jest, poslati dívky do ciziny, nejvíce do velikých měst, do Vídně, jen několik ještě slov.

Člence nádražní missie portýr na nádraží vyprávěl smutnou událost: »Jest již tomu déle, co přišla holka s uzlíkem a prosila, bych jí schoval její věci, než najde místo, pak že si pro ně přijde. Čekám den, dva dny, více, dívka ještě nejde. Již jsem odevzdal cedulku s jménem atd., poněvadž nebyla naděje, že by se vrátila. Tu najednou přichází jakási ženská a žádá onen uzlík atd. »Vy nejste ta osoba, již věci náleží. Já vám je nedám,

Kde je ta holka? Jakmile ji nepřivedete, tak Vás udám policii.« Tak portýr. Ženská odešla. Za delší dobu se vrátila, a s ní i to děvče přišlo. Na otázku, kde že bydlí, se sklopenýma očima — zarděla se zároveň — konečně řekla, že u této paní. Portýr jí odevzdal nyní věci. Tušil asi, co se stalo, ale jisté pravdy se dověděl za delší teprv čas. Potkal holku na ulici. Ale ta již nebyla k poznání. Jak přišla, byla čilá, zdravím kypící, plná života, — a nyní — celá sešlá, vetchá. Pohled a vzezření více mluvily, než dlouhé vypravování, odkud ta změna. Sama však se přiznala. Rovná cesta z nádraží mne vedla do špatných rukou té ženské. A tam jsem se zkazila.«

Kdy pak uvěří ten náš lid, kdy zakročí, kdy aspoň zamezí ty hrozné poměry? Není to k pláči, že zde se čítá těch žen zkažených, které svou čest, své tělo hanbě prodávají, na tisíce? a že ohromný počet ten velikou částí patří k lidu z Čech?

Horlivý kněz Vídeňský píše: »Ach, je-li nějak možno, neposílejte tu mládež do velkých měst. Za rok, za dva roky už jest po její počestnosti! A když poměry to žádají, aspoň se obraťte na »dílo sv. Filipa Nerejského« I. Himmelfortgasse 19. — Bahn-Mission, ale prosíme v čas a dejte zprávu, že tím vlakem, v tolik hodin a ten den přijede vaše dítě, aby někdo pro ně došel, aby aspoň neupadlo hned do těch drápů, ale v čas aby

v tom případě, kdyby snad k tomu vlaku »členka« řádně nechodila, jí mohlo býti sděleno, by k tomu vlaku došla.«

Nejen dívky, ale i starší ženy, paní s dětmi jsou dovedeny dámami nádražní missie na místo, kam jdou. Mnohé dívky, které z domova utekly rodičům, nacházejí přijetí členkou missie, která jim, nemůže-li jich přiměti k návratu domů, zaopatrí službu v dobré rodině a záchranu před scestím.

Velice krásně osvětluje činnost nádražní missie pozdravný dopis hraběnky, choťi justičního rady dra K. Trimborna, která jest duší nádražní missie v Kolíně nad Rýnem, k nádražní missii Vídeňské: »Opuštěným cestujícím pospíchatí ku pomoci koná se znamenité duchovní dílo milosrdenství. Nádražní missie může se srovnati s milosrdným Samaritánem. Jestliť to na nádraží živý projev víry, naděje a lásky, když tu každodenně dámy věrně stojí, aby žádná z oveček ztracena nebyla. Krátce my ctíme a těšíme Pána Ježíše, který přišel ke svým a od svých nebyl přijat a který nám pravil: »Cokoli jste učinili nejmenším ve jménu mém, mně jste učinili.« Buďme zmužilými a přes nepříznivou povětrnost vytrvejme na nádražích. Bude se vésti dámám tak jako policii: zřídka se třeba stane případ, který vyžaduje zvláštní energie, ale kdyby tu policie nebylo, stalo by se mnohé neštěstí. Vaše práce bude obětí, neboť není to nic příjemného docházeti na nádraží, a to často, a tu

čekati na dívky. Avšak nečeká též Pán Bůh trpělivě na duše, až mu budou chtít sloužiti? Zdaž nesvoláváme touto péčí o cizí opuštěné požehnání Boží na své dívky, jako kdysi Tobiáš? Ach, tak mnohé dobré důvody nás povzbuzují. Než nechci přestat, abych dámám ještě nevtiskla hluboko do srdce slovo Kristovo: »Jest mi líto zástupu,« neb »obcházejí vlci v rouše beránčím.« Obchodníci s dívkami těží z naší lhostejnosti. Jaká to zodpovědnost pro nás! Jak budete, dámy, rády, až při poslední cestě k nádraží nebeskému Kristus Pán vám vyjde vstříc se slovy: Já byl tím chudým cestujícím, a ty jsi mě vedla. Pak odpovíte: Pane, kdy to bylo, když jsi byl na cestách? Na nádražích, když jsi ubohé smutné dívce ku pomoci přispěla, bude zníti odpověď nebeského odplatitele.«

Pro každého rozšafného člověka s upřímným srdcem pro spolubližní jest nádražní missie úctyhodným podnikem. Není to žádný sport pro dámy, které by neměly nic na práci. Připojují se k slovům dr. Giese, která pronáší ve své knize o ochraně dívek: »V pravdě není to žádná zvláštní rozkoš, celé hodiny dlíti na stráži na nádražích se žlutobílým odznakem, který sta zvědavých a také drzých pohledů sleduje.« Jestli tam dáma členka chladu, vedru a průvanu vystavena, celé hodiny v nudě bez práce, a zase jindy tak přetížená prací, že sotva stačí. Ne, tisíckrát ne, jen láska k duším, jen láska k Bohu sílí dámy-členky

k vytrvání po léta na nádražích. Jest zajisté zapotřebí k této službě vroucího mateřského srdce.»

Než vedle této hlavní úlohy nádražní missie jest ještě jiný její veliký program, který ovšem již jen při zapracované nádražní missii lze rozvinouti. Poskytují dámy-členky nejen příjíždějícím dívkám radu a ochranu, ale i projíždějícím to které hlavní město na další cestě jinam radu. Tu jim obstarávají nocleh, poradí skrze jízdní lístky a výměnu peněz a často je i před dotěrností chrání. Nádražní missie mohou dále zřizovati k tomu účelu blíže nádraží útulek pro dívky, kamž členkami dívka jest dovedena, poněvadž na nádraží jest obtížno před cizími lidmi s ní déle mluvit. Při tomto útulku zřizuje se často i poplavárna služeb pro venkovské dívky.

Velice prospěšným zařízením nádražních missií jest vyvěšování plakátů na nádražích a ve vagonech, kdež jest výstraha pro dívky, dále adresa útulku, poučení o nádražní missii. Ovšem až dosud dělají dráhy obtíže s povolením k vyvěšení těchto plakátů, ale jest naděje, že svým časem se i toto usnadní.

Důležitou pomůckou jest knížka »Führer« (Průvodce) vydaný Mnichovskou nádražní missií. Obsahuje adresy z 500 měst Evropy a jiných dílů světa — seznamy to ústavů, které přibylým tam dívkám poskytnou radu na cestě. Vedle adres jest tu poučení o cestování, výměně peněz, o pobytu v cizině. Vyšel již v 11.000 výtiscích po 20 pfenikách s poštou.

První nádražní missie byla zřízena v Mnichově r. 1897 a slouží za vzor všem ostatním. Dále zřízeny jsou nádražní missie v Kolíně nad Rýnem, Düsseldorfu, Cáchách, Berlíně, Vratislavi, Dortmundu, Frankfurtu n. M., Freiburgu, Herbestalu, Kasselu, Augsburgu, Bambergu, Würzburgu a Řezně. Mimo Německo v Lucernu, Lyonu, Marseillu, Miláně, Turíně, Verviersu, Bruselu, Ostende, Paříži a Londýně, posledně pak u nás v Rakousku ve Vídni r. 1904. Z toho vidno, že síť nádražních missií jest utěšeně rozprostřena, ale musí býti ještě hustší, zvláště u nás v Rakousku.

Máme 3 druhy nádražních missií: stálé, dočasné a od případu k případu. Až dosud bylo mluveno o stálých. Dočasné jsou takové, kdy se dámy dostavují jen k příjezdům velikých a naplněných vlaků. Od případu k případu jsou ty, kdy dívky oznámí lístkem svůj příjezd, a kdy se na ně čeká, a právě tyto jsou nejdůležitější, neboť ušetří námahu, čas, dlouhé čekání a nejsnáze vedou k cíli.

V prostředně velkých městech není nutno stálou službu na nádražích konati, na nejvýš jen v některých dnech od případu k případu. Stačí když jest na nádraží ohlašni tabule o pomoci nádražní missie a adresa útulku. V menších městech stačí, když jest několik dam, na něž dívky navěštní tabule na nádraží, strážník a zřízení dráhy mohou odkázati.

Zajímavo jest seznati inventář, který chová úplně vyzbrojená nádražní missie ke svým

úkolům. Uvedeme jej z Kolínské n. R. nádražní missie, která jej má ve skříni v čekárně 3. třídy uložený. Sestává z těchto předmětů:

1. Několik žluto-bílých odznaků pro členky nádražní missie.

2. Malé lístky se seznamem všech vlaků příjíždějících a odjíždějících.

3. Rozvrh hodin pro každý den s jménem dámy, která má službu.

4. Jízdní řád pro všechny dráhy Evropské.

5. Adresář města Kolína n. R.

6. Seznam cizích konsulátů v Kolíně n. R.

7. Kniha »Führer«, průvodce s adresami důvěrníků pro ochranu dívek v celé Evropě.

8. Blok papíru s pečetí nádražní missie pro adresy a doporučení dívek.

9. Doporučovací lístky spolku sv. Rafaela.

10. Seznam dobrých levnějších hotelů a nocleháren u nádraží s cenami.

11. Doporučující lístky pro různé ženské kláštery, kdež dívky mohou dojíti nocleht.

12. Lahvička kolínské vody a kapky.

13. Psací potřeby.

14. Potřeby k šití, aby se mohl spravit oděv dívek.

Má-li nádražní missie prospívati, jest nezbytně nutno, by důst. duchovenstvo na venkově laskavě spolupůsobilo. Jakmile se doví, že některá dívka chce do velikého města se odebrati a že marné by bylo ji od toho zdržeti, nechť ji upozorní na nádražní missii. Dámy nádražní missie

tvrdí, že z neznalosti tohoto zřízení mnohé dívky se k nim s nedůvěrou u příjezdu na nádraží chovají. Jiné zase v klamném sebevědomí nechtí žádné rady a pak po ulicích města bez rady bloudí. Jsou dále smutné zkušenosti, že mnohé dívky již přijíždí v průvodu mužů neb žen, kteří činí nádražní missii přístup k dívce nemožným. Jsouť to agenti a kuplířky, kteří dívkám již jedou naproti a během jízdy hledí jich důvěru si získati. Všem těm zlům může duchovní správce v domově dívky snadno odpomoci, když ji na nebezpečí ta upozorní, na pomoc nádražní missie odkáže, aneb, což nejlepším jest, lístky nádražní missie sám opatří.

Aby se dílo nádražní missie dařilo, jest k tomu třeba většího aktivního účastenství paní a dívek.

Zvěčnělý sv. Otec Lev XIII. projevil živou radost nad působením nádražních missií a udělil podniku tomu své požehnání. Vedle pochvaly a doporučení přemnohých nejdůstojnějších pánů arcibiskupů a biskupů v Německu, kdež původně nádražní missie byla zavedena, dal na jevo Svoji zvláštní péči a přízeň nádražní missii roku loňského Jeho Eminenci náš nejdůstojnější pan kardinál Lev Skrbenský, jenž projevil přání, by i u nás dívky dobrodiní nádražní missie staly se účastny a poskytl mi i hmotnou podporu na opatření tiskopisů, lístků na cestu a porta k tomuto účelu. I všickni nejdůstojnější páni biskupové v Čechách ráčili projeviti svoji přízeň nádražní missii a ochotně dali uveřejniti ve

Svých Ordinar. Listech pokyny a poučení svému duchovenstvu, jak by dívky jedoucí do Vídně mohly dobrodiní tamní nádražní missie používatí prostřednictvím mým jakožto důvěrníka.

Pro každou dívku jedoucí do Vídně možno obdržeti doporučující lístek, dle něhož (upevněného při vjezdu na nádraží na šatě) bude ve Vídni od členek nádražní missie poznána; spolu i zašle se koresp. lístek, na který tato připiše, kdy a kterým vlakem přijede do Vídně, dá jej doma s tisknutou adresou »nádražní missii ve Vídni« na poštu, a bude ve Vídni již dle něho členkou očekávána.*)

Také u nás v Praze potřebovali bychom něco takového, neboť i do Prahy, ve velkoměsto vzrůstající, zabloudí mnohá chudobná dívka z venkova, města neznalá, aby hledala zde existenci a přechoasto octne se v rukou špatných rádců a špatných vůdců, že místo existence nalezne zde svoji záhubu.

Nevím, zda se mi podařilo význam a nutnost nádražních missií úplně objasniti. Popatřme na ně jen se stanoviska křesťanské lásky. Tato nás musí vésti k jich uskutečnění a podpoře. A to se u nás může státi jen vzájemnou součinností. My jsme obrátili z Čech v první řadě svůj zřetel k loni zřízené nádražní missii ve Vídni, s níž jsme vstoupili ve spojení, objasnili v »Našich

---

*) Dopisy o tyto lístky a další poučení zaslány buďtež na důvěrníka nádražní missie pro Čechy, jímž jest Vlastimil Hálek, farář v Liboci u Prahy.

Listech« její účel a význam. Na to vytisknuto bylo poučení o ní ve 2000 výtiscích v českém a německém jazyku, které bylo rozesláno po všech farách v Čechách prostřednictvím dpp. vikářů. Též v Ordinariátních Listech všech 4 diecésí byla vyhláška o »nádražních missiích« publikována. Ale jest ještě třeba další práce, a to pro naše hlavní město Prahu.

A tu hlavně musím se obrátiti ke katolickým dámám našim. My chceme konati křesťanské milosrdenství, křesťanskou lásku k dívkám! Chceme zachraňovati duše! Bez Vaší pomoci nelze dílo nádražní missie, jež se obmýšlí v Praze zříditi, vykonati. S Vaší pomocí se jen dílo to podaří. Ve Vaší ruce spočívá zdar! Zvláště vy, milé členky III. řádu, jak krásný to úkol pro Vás. Křesťanské paní víte, že v rukách těchto dívek spočívá pak mravní blaho Vašich nejmilejších: Vašich dítek! A tyto dívky jsou našimi sestrami. Kéž naše nebeská Matka dobré rady, naše Ochraňitelka, kterou vzýváme v Loretanské litanii, vyprosí všem Vám lásku a nadšení pro tento nový podnik, k tomuto čestnému místu v boji za říši milosti. Buďtež, velectectěné dámy, pomocnicemi sv. Frant. Sal., Johanny Františky de Chantal, pomocnicemi sv. Vincence de Paula, Luisy z Marillak. Nešetřily jmění, nešetřily času, nešetřily námahy, byly vždy ochotny přinést oběť jakoukoli, když toho vymáhala čest a sláva Boží, bláho bližního a dobro církve svaté.

K tomu ke všemu třeba ovšem lásky. —

O této lásce dí vzácně národní naše píseň:
 »Lásko, Boží lásko, kde tě lidé berou?
 Na horách nerosteš, v poli tě nesejou,«

My víme odpověď na tuto otázku, my víme, odkud možno čerpati lásku tuto, my víme, že u Toho, jenž přinesl oheň s nebe, aby na něm co nejdříve celý svět k životu nesmrtelnému a ku spáse věčné se ohřál. Proto volati budeme:
 »Ó ohni, který ustavičně hoříš a nikdy neuhasneš, zapal srdce mé, ať všechen Tě miluji a z lásky k Tobě pro bližního pracuji!« Chceme sázeti, třeba ale také zalívati.

Prosím za to, pro přítomnou dobu aspoň, aby byly dívky upozorňovány na nádražní missii Vídeňskou a odkazovány na mne, bych jim mohl vydati »doporučující lístky« a spolu lístky korespondenční, kterými oznámí příjezd svůj do Vídně. — Dovoluji se spoléhati na pomoc veškeré katolické veřejnosti, na nadšenou spolupráci v tomto charitativním podniku, jenž zasvěcen jest Panně Marii Ochranné, by stavěl království Boží na zemi.

Všech pak pravých lidumilů, úředníků obecních i duchovních, zvláště rodičů o blaho dcer svých starostlivých prosíme, by spolek ten v tomto blahodárném zařízení všemožně a snad i peněžitě podporovali, dívky poprvé do Vídně přicházející na něj upozorňovali a jim ho doporučovali. Zvláště pak katolický tisk snažně žádám, by nápomocen byl myšlence »Nádražních missií« a všemožně ji podporoval.

Končím několika slovy našeho panujícího sv. Otce Pia X., která pronesl o ochraně dívek: »Ochrana dívek jest vznešené a posvátné dílo. Jsem vám vděčen, že jste se podjali díla, které jest tak užitečné pro blaho duší. Přičiňte se, pracujte vytrvale, a podaří-li se vám jen jedinému hříchu zabrániti, jenom jedinou duši zachrániti, jedinou dívku násilí svůdce vyrvati, vykonali jste něco velikého. Jestliže se jednou musíme před Pána Boha postaviti, abychom Mu složili účty o svých činech, rozpomene se na ony duše, které jsme Mu přivedli!« Opíraje se o slova nejvyšší hlavy

církvě, dovoluji si zvolati ještě jednou:

»pracovati podnik nádražní missie, raďte

ke zřízení nádražní missie v Praze!

kteří nemají ani příležitosti ani času

činnosti nádražní missie se účastniti,

ž přispěvkem peněžitým podporují

dobrý podnik.

zlatá slova P. Benno Aurachera, která pronesl na schůzi díla sv. Filipa Neri, i u nás padnou na úrodnou půdu: »Forma dnešní dobročinnosti musí se přizpůsobiti dnešním sociálním potřebám. Na vývoj moderní ženské otázky musí míti vliv křesťanský duch v každém oboru. Solidarita žen v působnosti, na př. nádražní missie, která jest vlastně v očích Božích almužnou, musí pracovati k povznesení veliké části žen utlačených za tím účelem, aby se jich slabost nevyužítkovala od nesvědomitých lidí.«

